

F.5

OBJEDNATEL	Jihomoravský kraj Žerotínovo náměstí 449/3, 601 82 BRNO	Jihomoravský kraj

HLAVNÍ PROJEKTANT	PK OSSENDORF s.r.o. Tomešova 1, 602 00 BRNO	PROJEKTOVÁ KANCELÁŘ OSSENDORF BRNO
HLAVNÍ INŽENÝR PROJEKTU	ING. JEBAVÝ	
HLAVNÍ KOORDINÁTOR PROJEKTU	ING. NYKODYM	ČÍSLO ZAKÁZKY 2018-022
VEDOUČÍ PROJEKTU	ING. NYKODYM	ODPOVĚDNÁ SKUPINA ATELIER III

ZODP. PROJEKTANT	RNDR. ZAHRÁDKA, CSC.		EKOPONTIS
VYPRACOVAL	KOLEKTIV		
KONTROLOVAL	MGR. ET ING. ŠVEHLÍK		
KRAJ: JIHMORAVSKÝ	KAT. ÚZ.: MUŠOV	DATUM	07 / 2018
AKCE/STAVBA	CYKLOSTEZKA UMÍSTĚNÁ PŘI SIL. I/52 NA STRANĚ STŘEDNÍ NÁDRŽE VD NOVÉ MLÝNY F - SOUVISÍCÍ DOKUMENTACE		FORMÁT -
			STUPEŇ PD DÚR
			ČÍSLO ZAKÁZKY 2018-022
			MĚŘÍTKO -
ČÁST PD/PŘÍLOHA	SCREENING REPORT VLIVŮ ZÁMĚRU NA EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY A PTAČÍ OBLASTI SOUSTAVY NATURA 2000		ČÍSLO PARÉ ČÍSLO PD/PŘÍLOHY F.5

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Zhotovitel:	Ekopontis, s.r.o. Cejl 511/43, 602 00 Brno IČ: 03866866 DIČ: CZ03866866 zastoupený: Ing. Pavel Obrdlík – jednatel
Objednatel:	PK OSSENDORF s.r.o. Tomešova 1, 602 00 Brno IČ: 25564901 DIČ: CZ03866866 zastoupený: Ing. Vlastislav Novák, PhD.
Název projektu:	Cyklostezka umístěná při silnici I/52 na straně střední nádrže vodního díla Nové Mlýny
Název zakázky:	Screening report vlivů záměru na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000
Termín zpracování:	červenec 2018

OBSAH

OBSAH	3
1 Úvod	5
1.1 Zadání a cíl posouzení	5
1.2 Postup zpracování posouzení	5
2 Údaje o záměru	8
2.1 Základní údaje	8
2.2 Technické a technologické řešení záměru	8
2.3 Postup výstavby záměru	10
2.4 Údaje o vstupech	10
2.5 Údaje o výstupech	11
3 ÚDAJE O EVROPSKY VÝZNAMNÝCH LOKALITÁCH A PTAČÍCH OBLASTECH	13
3.1 Identifikace dotčených lokalit soustavy Natura 2000	14
3.1.1 PO Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny	14
3.1.2 EVL Mušovský luh	22
4 POSOUZENÍ VLIVŮ ZÁMĚRU NA POTENCIÁLNĚ DOTČENÁ ÚZEMÍ SOUSTAVY NATURA 2000	26
4.1 PO Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny	26
4.1.1 Možné vlivy záměru na PO Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny (vč. vlivů na dotčené předměty ochrany a celistvost území)	26
4.2 Hodnocení kumulativních vlivů	34
4.3 Možné přeshraniční vlivy	35
5 Závěr	36
Použité zdroje	37

SEZNAM ZKRATEK

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
ČS	červený seznam
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EVL	evropsky významná lokalita
MZCHÚ	maloplošné zvláště chráněné území
MŽP ČR	Ministerstvo životního prostředí České republiky
OOP	orgán ochrany přírody
PO	ptačí oblast
VZOPK	prováděcí vyhláška č. 395/1992 Sb. zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění
ZOPK	zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

1 ÚVOD

1.1 Zadání a cíl posouzení

Obsahem předkládaného **Screening reportu vlivů záměru cyklostezky umístěné při silnici I/52 na straně střední nádrže vodního díla Nové Mlýny** (dále také „záměr“ či „stavba“) na **evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000** (dále také „Screening report“) je posouzení významnosti vlivů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000, jejich předměty ochrany a celistvost v intencích posouzení podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále také „ZOPK“). Hlavním cílem je zjistit, zda je možné vyloučit významné negativní ovlivnění předmětů ochrany lokalit soustavy Natura 2000 a jejich celistvosti v důsledku realizace záměru, a to samostatně, či v kombinaci s jinými záměry nebo koncepcemi.

Screening report byl zpracován na základě zadání investora záměru, kterým je Krajský úřad Jihomoravského kraje, a jeho potřeba je dána citlivou problematikou potenciálních střetů veřejného zájmu na realizaci záměru cyklostezky (veřejně prospěšná stavba) a veřejného zájmu ochrany přírody reprezentovaném mj. územím soustavy Natura 2000 – PO Střední nádrž VDNM. Předkládaný Screening report má sloužit jako odborný podklad, který bude přílohou žádosti o stanovisko podle § 45i odst. 1 ZOPK – zda může mít záměr samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti území soustavy Natura 2000¹. Jeho zpracování bylo umožněno zejména vzhledem ke skutečnosti, že k záměru samotnému i předmětnému území je v současnosti poměrně velké množství informací, a tak bylo možné zpracovat v poměrně krátkém čase po intenzivním zapojení několika zkušených odborníků hodnotný text detailně se zabývající problematikou soustavy Natura 2000 v území.

1.2 Postup zpracování posouzení

Screening report navazuje a odborně prohlubuje zprávu „*Analýza environmentální problematiky záměru*“, která byla společností Ekopontis, s.r.o. zpracovaná v rámci projektu „R52 5205 Cyklostezka přes VD Nové Mlýny – TP před DÚR“ (PK OSSENDORF s.r.o., 06/2016), ve kterém byla území soustavy Natura 2000 věnována velká pozornost. Využit je rovněž „*Screening report vlivů záměru rychlostní silnice R52 na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000*“, který v roce 2015 zpracovala, resp. v roce 2017 aktualizovala² společnost Ekopontis, s.r.o. (pod vedením držitelky

¹ Pro záměr cyklistického propojení levého a pravého břehy Dyje v oblasti horní hráze Novomlýnských nádrží sice bylo v roce 2014 vydáno stanovisko Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru životního prostředí (ze dne 28. 8. 2014, č.j. JMK97096/2014), ve kterém byla vyloučena možnost významně negativního vlivu záměru na ptačí oblasti a evropsky významné lokality soustavy Natura 2000 (ve variantě rozšíření mostu přes přelivný objekt); technické řešení cyklostezky však nebylo dostatečně technicky stabilizované (zejména nedošlo k jeho důslednému projednání s Povodím Moravy, s.p., které v území vykonává působnost z hlediska zájmů dle zákona č. 254/2001 Sb., zákon o vodách), a nutně tak následně doznalo jistých změn, které znamenají potřebu nového posouzení záměru cyklostezky dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb.

² Novelizace nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit, nařízením vlády č. 73/2016 Sb., resp. následně ještě nařízením vlády č. 207/2016 Sb. znamenala změny v Ekopontis, s.r.o.

autorizace k provádění posouzení podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb. RNDr. Lenky Šikulové), neboť se v části věnuje shodnému území, kterému je relevantní věnovat pozornost i ve vztahu k záměru cyklostezky. Při vypracování byly využity informace o stavbě z částí A až D dokumentace pro vydání územního rozhodnutí předmětné stavby (PK OSSENDORF 07/2018), a dalších odborných podkladů, které jsou uvedeny v seznamu literatury a citovány na příslušných místech textu. Na zpracování se podíleli či hodnocení vlivů bylo alespoň konzultováno s řadou odborníků, v čele se zoologem Regionálního muzea Mikulov, ornitologem a znalcem místních poměrů RNDr. Petrem Macháčkem, CSc., jehož účast byla vzhledem k jeho znalosti dotčeného území Střední/Věstonické nádrže a dlouhodobému sledování území pro předložený text velmi cenná. Přijatelnost, resp. vhodnost technického řešení z hlediska zájmu migrační prostupnosti vydry říční byla odborně konzultována s ALKA Wildlife, o.p.s.

Předkládaný Screening report je zpracován v intencích příslušné legislativy Evropského společenství (Směrnice Rady 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků; Směrnice Rady 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin) a národní legislativy (zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění), a proto jeho struktura a obsah odpovídá metodickým doporučením Evropské komise pro praktickou aplikaci článku 6 směrnice o stanovištích, které byly vydány ve formě tzv. Guidance Documents (Anonymus 2000, 2001, 2007); detailní postup a členění textu pak vychází z metodického materiálu vydaného na národní úrovni (MŽP ČR 2007). V souladu s tímto materiálem je významnost, rozsah a síla vlivů hodnocena s použitím následující stupnice:

hodnota	termín	popis
-2	významný negativní vliv	Negativní vliv podle odst. 9 § 45i ZOPK Vylučuje realizaci záměru (resp. záměr je možné realizovat pouze v určených případech dle odst. 9 a 10 § 45i ZOPK) Významný rušivý až likvidační vliv na stanoviště či populaci druhu nebo její podstatnou část; významné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, významný zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu. Vyplývá ze zadání záměru, nelze jej eliminovat.
-1	mírně negativní vliv	Omezený/mírný/nevýznamný negativní vliv Nevylučuje realizaci záměru. Mírný rušivý vliv na stanoviště či populaci druhu; mírné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, okrajový zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu. Je možné jej minimalizovat navrženými zmírňujícími opatřeními.
0	bez vlivu	Záměr nemá žádný prokazatelný vliv.
+1	mírně pozitivní vliv	Mírný příznivý vliv na stanoviště či populaci druhu; mírné zlepšení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, mírně příznivý zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu.
+2	významný pozitivní vliv	Významný příznivý vliv na stanoviště či populaci druhu; významné zlepšení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, významný příznivý zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu.

národním seznamu evropsky významných lokalit (vyhlášení nových EVL, doplnění nového předmětu ochrany do stávajících EVL, vyřazení předmětu ochrany EVL, technické úpravy hranic EVL či změna názvu EVL).

Při posouzení vlivů záměru byly zvažovány jeho přímé i nepřímé vlivy, které mohou nastat při jeho realizaci, provozu i ukončení, a to včetně kumulativních vlivů. Posouzení dbá principu předběžné opatrnosti.

Záměr je posuzován v jediné aktivní variantě. Nulová varianta (tj. nerealizace záměru) představuje zachování stávajícího stavu a není standardně hodnotitelná. Z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000 lze pouze konstatovat, že v případě nulové varianty by nedošlo ke vlivům, které byly v předkládaném Screening reportu identifikovány pro období realizace varianty aktivní. Obdobné je možné konstatovat rovněž z hlediska vlivů v období provozu záměru, jakkoliv vlastník vodního díla – Povodí Moravy, s.p. – dlouhodobě v souladu s § 59 odst. 1 písm. j) zákona č. 254/2001 Sb., vodní zákon, v platném znění, požaduje odstraňovat náletové dřeviny z hráze, čímž se však dostává do konfliktu se zájmem ochrany přírody. Cyklostezka realizovaná v patě hráze bude znamenat kácení výhradně těch dřevin, které z hlediska bezpečnosti vodního díla představují největší riziko a jejichž kácení by bylo tématem dalších jednání nehledě na záměr cyklostezky.

2 ÚDAJE O ZÁMĚRU

2.1 Základní údaje

Název stavby:	Cyklostezka umístěná při silnici I/52 na straně střední nádrže vodního díla Nové Mlýny
Charakter stavby:	novostavba – veřejná účelová komunikace
Variantnost:	záměr je posuzován v jedné variantě
Lokalizace záměru:	v patě násypu silnice I/52 na straně střední nádrže vodního díla Nové Mlýny
stupeň PD:	DÚR
Katastrální území:	Mušov
Obec:	Pasohlávky
ORP:	Pohořelice
Kraj:	Jihomoravský

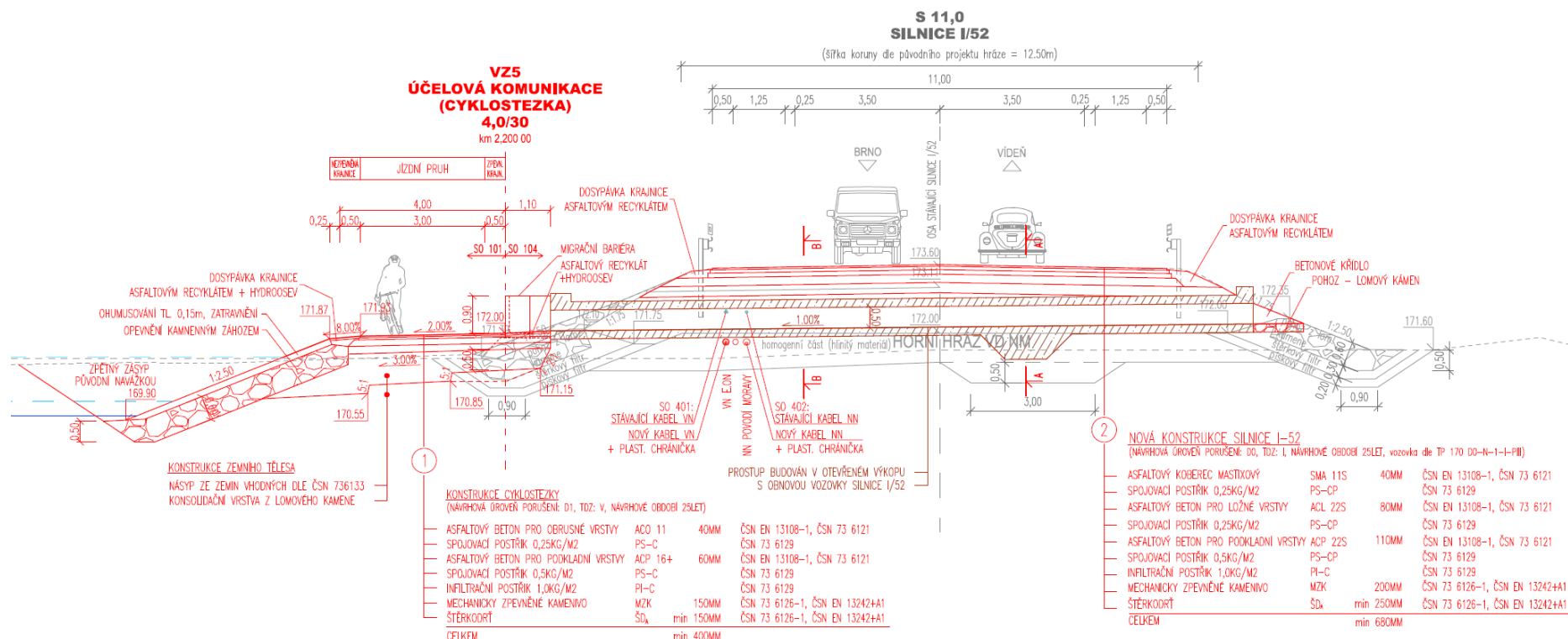
2.2 Technické a technologické řešení záměru

Cyklostezka je navržena pro bezpečné propojení cyklotras na severní a jižní straně VD Nové Mlýny; cílem je vést samostatnou cyklostezku (veřejnou účelovou komunikaci) mimo vozovku silnice I/52. Cyklostezka bude vedena na novém násypovém tělese navázaném na patu tělesa horní hráze směrem do Střední nádrže bez zásahu do konstrukčních vrstev hráze. Bude se jednat o zemní těleso z kamenného záhozu s urovnáním zeminou bez opěrných zídek směrem do vodní hladiny. Směrem k silnici I/52 bude vytvořena bariéra ve formě betonové opěrné zdi se zásypem za rubem zdi ve sklonu 1:20; dojde tak k částečnému dorovnání terénu mezi tělesem cyklostezky a tělesem hráze. Cyklostezka bude umístěna v odstupu cca 10 m od hrany silnice I/52; je navržena v šířce zpevnění 3 m s nezpevněnou krajnicí šířky 75 cm směrem k vodní hladině a se zpevněnou krajnicí 0,50 m směrem k betonové opěrné zdi. Příčný sklon je navržen směrem k hrázi, vzhledem k užívání cyklisty a občasné vozidly Povodí Moravy bude odvodnění řešeno pouze příčným sklonem směrem na nové zemní těleso cyklostezky. Vzhledem k výšce zemního tělesa do 1,5 m nad dnem vodní nádrže a sklonu svahu 1:2,5 není navržena žádná zábrana nebo zábradlí, které by omezovalo případnou údržbu (Obrázek 1).

V místě mostního objektu ev.č. 52-059 přes přelivný objekt hráze dojde k nastoupání cyklostezky pomocí opěrných zídek do úrovně silnice I/52, přes most bude cyklostezka vedena na rozšířené římsce mostu s šířkou mezi zábradlími 3 m. Rozšíření římsy bude/může být součástí opravy mostu, jež je připravována jako samostatná akce správce mostu (ŘSD).

Cyklostezka bude vedena na novém zemním tělese od SZ rohu Střední nádrže až ke zpracovně ryb Mušov na jižní straně (celkem 2,59 km), kde dojde k zásahu do prostoru zpracovny ryb a následně napojení na dnešní jižní cyklotrasu. Pro zvýšení bezpečnosti křížení jižní cyklotrasy a silnice I/52 dojde k úpravě dnešního odsazeného křížení na průsečné a vytvoření vloženého ostrůvku pro přecházení cyklistů obdobně s již zrealizovaným stavem u Aqualand Moravia.

Umístění nového zemního tělesa vyžaduje kácení dnešní břehové zeleně na hrázi. Součástí stavby cyklostezky je řešení, resp. usměrnění nežádoucích migračních pohybů živočichů (zejména vyder) kombinací migračních bariér (betonová opěrná zeď) a prostupů (3 rámové propustky pod silnicí I/52 – na každé straně přelivného objektu po jednom propustku š x v: 50 cm x 50 cm; na jižním břehu nádrží přibližně v místě křížení nivní osy NRBK jeden propustek š x v: 100 cm x 50 cm).

Obrázek 1 Vzorový příčný řez záměru cyklostezky (km 2,2 záměru, tj. vč. jednoho z prostupů pod stávající I/52; další vzorové příčné řezy viz část D.1.1 DÚR (PK OSSENDORF 07/2018))

2.3 Postup výstavby záměru

Výstavba záměru je předpokládána v délce 2 let, přičemž v prostoru přechodu přelivného objektu si vyžádá krátkodobou uzavírku jednoho pruhu silnice I/52, resp. aktuálně je uvažována o společné realizaci s opravou mostního objektu přes přelivný objekt na I/52, jehož opravu vlastní (ŘSD ČR) aktuálně připravuje vzhledem k jeho havarijnímu stavu. Obsluha území stavby bude realizována prostřednictvím silnice I/52; vzhledem k lokalizaci stavby na okraji Věstonické nádrže budou veškeré zásahy dle technických možností v maximálně možné míře soustředěny do prostoru hráze, resp. paty hráze.

2.4 Údaje o vstupech

Období výstavby záměru

Hlavním vstupem v období výstavby bude vlastní materiál pro výstavbu stavebních objektů – tzn. suroviny odpovídající charakteru stavby. Množství je v této fázi projektové přípravy těžko definovatelné. V případě pozemní komunikace se jedná o následující suroviny:

- násypový materiál,
- štěrkopísky (především pro konstrukční vrstvy vozovek),
- drcené kamenivo (pro betonové konstrukce a asfaltové směsi),
- materiál pro kryty vozovek (ropné asfalty a modifikační přísady),
- ocel (především pro betonářskou výztuž a bezpečnostní zařízení),
- pohonné hmoty, oleje a maziva (pro stavební mechanismy a stavební techniku).

Potřeba energie, pohonných hmot, olejů a maziv bude spojena s převozem materiálu a stavebními pracemi při vlastní realizaci záměru. Přeprava materiálu (nároky na silniční síť) bude probíhat s využitím stávajících komunikací, doplněných provizorními staveništními komunikacemi, které budou vedeny převážně v prostoru trvalého záboru budoucí cyklostezky tak, aby v maximální míře byla přeprava realizována mimo cenné přírodní prvky. Podrobnosti k potřebě materiálu ve fázi výstavby (např. umístění deponií, nároky na dopravní infrastrukturu apod.) budou řešeny v dalších stupních přípravy záměru. K odběru elektrické energie na staveništi budou zřizovány přípojky ze stávající distribuční sítě.

Navrhovaná stavba neznámá v období výstavby významnější zatížení životního prostředí odběrem vody; bude se jednat výhradně o vodu pro sociální částí zařízení staveniště a vodu pro stavební technologie. Pitná voda pro sociální částí zařízení staveniště bude odebírána z veřejných vodovodů v množství, které je z kapacitního hlediska nevýznamné. Technologická voda (např. pro výrobu betonových směsí či pro výstavbu zemních konstrukcí) nebude rovněž pro dotčenou oblast kapacitně významná.

Období provozu záměru

V období provozu si záměr vyžádá jisté nároky na suroviny. Uvažovat je nutno se spotřebou pohonných hmot, olejů a maziv pro mechanismy údržby cyklostezky; příp. s dalšími surovinami související s pravidelnou údržbou cyklostezky (nátěry apod.). Navrhovaná dopravní stavba

neznamená v období provozu významnější zatížení životního prostředí odběrem vody. Záměr nevyžaduje v období provozu nároky na potřebu elektrické.

2.5 Údaje o výstupech

Období výstavby záměru

Z hlediska výstupů připadá při realizaci záměru v úvahu produkce emisí (prach, výfukové plyny), hluku a vibrací – ze stavebních strojů a těžkých nákladních automobilů, resp. za rozhodující zdroj emisí do ovzduší v době výstavby lze považovat zemní práce, které tvoří podstatnou část objemu zemních prací.

Navrhovaná stavba tak může po dobu její realizace jako plošný zdroj znečištění přizemní vrstvy atmosféry. Stavba bude rovněž působit jako dočasný zdroj hluku a vibrací. Přesná kvantifikace množství a distribuce emisí do okolního prostoru je v této fázi nemožná; bude zpřesněno v dalších stupních projektové dokumentace (zejména v rámci dokumentace ke stavebnímu povolení, kdy je obvykle zpracován na odpovídající úrovni a podrobnosti plán organizace výstavby). Působení vlivů však obecně bude dočasné a bude mít lokální charakter, bude snižováno technickými a organizačními opatřeními (kropení přepravovaných zemin, vypínání motorů automobilů a mechanismů v době, kdy nejsou v činnosti apod.). Největší pohyb těžkých strojů a dopravních prostředků lze očekávat na začátku výstavby v etapě provádění zemních prací.

Během výstavby záměru budou vznikat také odpadní vody, a to především ze sociálních zařízení staveniště (běžná komunální odpadní voda). Režim jejího vzniku bude záviset na projektu organizace výstavby a na postupu realizace; v žádném případě však při dodržení běžných norem a postupů nepůjde o množství významné z hlediska vlivů na životní prostředí.

Během výstavby záměru budou vznikat odpady vázané na vlastní demoliční a stavební činnost, které bude nutno zařadit do kategorie ostatní odpady (O), a v menším množství také odpady vázané na provoz jednotlivých zařízení staveniště, příp. stavebního dvora, z nichž většinu bude nutno zařadit do kategorie nebezpečné odpady (N). Činnosti, při kterých budou vznikat odpady na místě stavby lze charakterizovat především takto:

- demolice stávajících konstrukcí
- likvidace porostů
- přeložky stávajících inženýrských sítí
- pokládání jednotlivých vrstev komunikací
- dokončovací práce
- případné řešení havarijních situací (např. úniky PHM z dopravních prostředků)

Činnosti, při kterých budou vznikat odpady v prostoru stavebního dvora, mají charakter přípravných prací, servisních činností a administrativní činnosti a lze je shrnout do následujících bodů:

- příprava různých komponent pro stavbu
- nátěry konstrukcí
- běžná údržby stavebních mechanismů
- provoz zařízení stavby a hygienických zařízení pro pracovníky stavby
- skladování materiálů pro stavbu

Nakládání s odpady, jejich množství a způsob využití či zneškodnění se budou řídit aktuálně platnou legislativou. Z hlediska nebezpečnosti se bude jednat jak o odpady kategorie „ostatní“ (tj. bez nebezpečných vlastností), tak o odpady kategorie nebezpečný (tj. s možným výskytem některé z nebezpečných vlastností). Množství odpadů produkovaných v průběhu výstavby bude upřesněno v dalších stupních projektové přípravy záměru; bude vypracován projekt nakládání s odpady v průběhu výstavby, který bude vycházet z upřesněné materiálové bilance a zohledňovat místní podmínky.

Období provozu záměru

V období provozu bude cyklostezky představovat nevýznamný liniový zdroj znečištění atmosféry – emise, hluk či vibrace – pohyb cyklistů a turistů a především pohyby vozidel správce cyklostezky a zejména správce vodního díla Nové Mlýny (spíše výjimečné stavy). Dešťové vody z povrchu cyklostezky budou volně odtékat do okolí. Odpady budou v nevýznamném množství vznikat po použití některých materiálů běžné údržby.

3 ÚDAJE O EVROPSKY VÝZNAMNÝCH LOKALITÁCH A PTAČÍCH OBLASTECH

Údaje uvedené v této kapitole byly získány z internetových stránek www.natura2000.cz a www.biomonitring.cz, z dostupných literárních zdrojů včetně v minulosti v území proběhnuvších průzkumů a z dlouhodobé znalosti předmětného území/dlouhodobých monitoringů podpořené místním šetřením v letech 2017–2018.

Obrázek 2 Schematické znázornění vedení záměru cyklostezky ve vztahu k územím soustavy Natura 2000

3.1 Identifikace dotčených lokalit soustavy Natura 2000

Lokality soustavy Natura 2000, které by mohly být dotčeny posuzovaným záměrem, byly identifikovány s ohledem na jeho umístění a možné vlivy.

EVL a PO jsou podle §45i ZOPK hodnoceny jako dotčené, pokud jsou v přímém územním střetu se záměrem a/nebo by mohly být ovlivněny v souvislosti se vstupy a/nebo výstupy (znečištění, hluk, vibrace apod.). Identifikována byla jedna dotčená lokalita, a to:

- **PO Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny (CZ0621030)**

Hodnocený záměr prochází prakticky v celém svém trasování podél hranice PO, resp. okrajem PO.

- **EVL Mušovský luh (CZ0624103)**

Vymezena severně od záměru cyklostezky (mimo území přímých vlivů) v kontaktu se Střední nádrží).

Vzájemná poloha záměru a zmíněných území soustavy Natura 2000 je patrná z obrázku výše (Obrázek 2 – schematické znázornění).

Potenciální vlivy (tj. přímé či nepřímé ovlivnění předmětů ochrany lokalit soustavy Natura 2000 a jejich celistvost v důsledku realizace záměru) na další PO či některé z EVL v širším okolí záměru je možné vzhledem k povaze záměru, předmětům ochrany a vzdálenosti od navržené lokalizace záměru vyloučit.

3.1.1 PO Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny

Základní údaje

kód lokality: CZ0621030
biogeografická oblast: panonská
rozloha lokality: 1047,4571 ha
předmět ochrany: populace orla mořského (*Haliaeetus albicilla*), rybáka obecného (*Sterna hirundo*), husy velké (*Anser anser*), husy polní (*Anser fabalis*), husy běločelé (*Anser albifrons*), a vodních ptáků v počtu vyšším než 20 000 jedinců a jejich biotopy

Charakteristika PO Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny

Oblast leží na neogénních (třetihorních) a kvartérních písčito-jílovitých uloženinách. Spadá do Dyjsko-moravská nivy – akumulační rovina. V tomto úseku je zcela vyplněna vodní nádrží. Jedná se o rovinaté území tvořené převážně vodní nádrží Nové Mlýny. V nádrži leží několik ostrovů, z části uměle vytvořených. Převládají nivní půdy a gleje. Střední nádrž Vodního díla Nové Mlýny leží na soutoku Dyje, Svratky a Jihlavy, v místě bývalých lužních biotopů. Již při malém poklesu vodní hladiny se vynořují ostrůvky. Lokalita je významná jak v hnízdním období, tak v období tahu i v zimě.

Kromě šesti předmětů ochrany byly v PO Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny v minulosti zaznamenány i další druhy přílohy I směrnice o ptácích a ptačích oblastech. V publikaci ornitologických odborníků Ptáci vodní díla Nové Mlýny (Macháček et al. 2012) je pro území

Novomlýnských nádrží uvedeno ještě dalších 26 druhů přílohy I, přičemž mnoho z nich se vyskytuje či se v minulosti vyskytovalo právě v rámci Střední nádrže, která je z ornitologického hlediska jednoznačně nejvýznamnější. Některé z těchto druhů jsou v území hojné, vyskytující se pravidelně, jiné naopak vzácně a nepravidelně. Některé nebyly v území dokonce zaznamenány několik let.

Střední nádrž je významným hnízdištěm, tahovou zastávkou a zimovištěm pro řadu druhů ptáků. Oblast byla vybrána s ohledem na hnízdění rybáka obecného (*Sterna hirundo*), na tři zimující druhy – orel mořský (*Haliaeetus albicilla*), husa polní (*Anser fabalis*) a husa běločelá (*Anser albifrons*) a na letní shromaždiště husy velké (*Anser anser*). Střední nádrž je kromě rybáka obecného také nejvýznamnějším hnízdištěm rzohlávký rudozobé (*Netta rufina*) a racka chechtavého (*Larus ridibundus*) v České republice. Rovněž je jediným pravidelným hnízdištěm racka bělohlavého (*Larus cachinnans*) a jedním ze tří pravidelných hnízdišť racka černohlavého (*Larus melanocephalus*) v ČR. Ještě donedávna představovala i největší hnízdiště husy velké (*Anser anser*). V první polovině 80. let minulého století na nádrži vznikla první kolonie kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*) v ČR, v současnosti hnízdí kolem třiceti párů na Ivaňském ostrově. Na nádrži se téměř každoročně shromažďuje více než 20 000 kusů vodních a mokřadních ptáků. V době hnízdění to bývalo hlavně zásluhou kolonie racka chechtavého (*Larus ridibundus*), v zimě bezkonkurenčně převládají severské husy, jejichž početnost dosáhla maxima v první polovině 90. let minulého století – odhadem 80 000-100 000 husí, z toho více než 90 % husy polní (*Anser fabalis*). V posledních zimách naopak převažují husy běločelé (*Anser albifrons*). Střední nádrž představuje rovněž největší zimoviště morčáka malého (*Mergus albellus*) v ČR. V době tahu je lokalita velice atraktivní pro mnoho druhů vodních ptáků (kachen, racků a rybáků) i pro řadu pěvců.

Identifikace potenciálně dotčených předmětů ochrany

Cílem ochrany ptačí oblasti je zachování a obnova ekosystémů významných pro druhy ptáků (předměty ochrany) v jejich přirozeném areálu rozšíření a zajištění podmínek pro zachování populací těchto druhů ve stavu příznivém z hlediska ochrany. Předmětem ochrany ptačí oblasti jsou populace rybáka obecného (*Sterna hirundo*), orla mořského (*Haliaeetus albicilla*)³, husy velké (*Anser anser*), husy polní (*Anser fabalis*), husy běločelé (*Anser albifrons*) a vodní ptáci v počtu vyšším než 20 000 jedinců⁴ a jejich biotopy.

Přímé dotčení západního okraje ptačí oblasti a blízkost vodní plochy (nejen Střední/Věstonické nádrže, ale i Horní/Mušovské nádrže)⁵, která je v širším úhlu pohledu biotopem předmětů ochrany, opravňuje k tomu podrobně se zabývat všemi předměty ochrany této ptačí oblasti. Z ptačích druhů, které jsou předmětem ochrany, nehnízdí žádný při dotčené hrázi nádrže ani v její bezprostřední blízkosti. Přímé zásahy do hnízdišť je tak možné vyloučit, v úvahu připadají pouze vlivy nepřímé (v podobě rušení). Z předmětů ochrany je hnízdění populací věnována pozornost pouze v případě rybáka obecného (*Sterna hirundo*), který hnízdí na ostrůvcích a obdobných prvcích v území (např. betonové pilíře bývalého mostu přes Dyji). Pozornost je třeba věnovat i hnízdění ostatních vodních ptáků (viz jeden z předmětů ochrany: vodní ptáci v počtu vyšším než 20 000 jedinců). Na lokalitě

³ oba druhy přílohy I směrnice o ptácích

⁴ druhy podle článku 4.2 směrnice o ptácích

⁵ Ptačí oblast je vymezena pouze v souladu se Střední nádrží, dané druhy se však logicky striktně nevyskytují pouze v její hranici, ale mohou být zastíženy i v okolí. Vždy však platí, že ornitologicky největší význam má Střední nádrž, a je zde dosahováno i nejvyšší početnosti předmětů ochrany a zpravidla i dalších druhů vázaných na vodní prostředí.

rovněž hnízdí až několik desítek párů husy velké (*Anser anser*) (rovněž vázané na ostrovní biotopy), v posledním desetiletí však nikdy nedosáhla dřívějších počtů přesahujících 100 párů. Oblast byla vybrána s ohledem na letní a podzimní shromaždiště tohoto druhu, nikoliv vzhledem k hnízdění tohoto druhu. Nepřímé vlivy v podobě rušení připadají v úvahu i v případě ptáků, kteří se v ptačí oblasti shromažďují v době mimohnízdí. Především se jedná o zimující husy běločelé (*Anser albifrons*) a polní (*Anser fabalis*) a orly mořské (*Haliaeetus albicilla*); obecně také však o další druhy vázané na vodní prostředí. Mnohé zimující druhy jsou svým výskytem vázány na volnou, nezamrzající hladinu Střední nádrže.

Vodní hladina Střední nádrže nebude záměrem cyklostezky přímo dotčena; ovlivnění potenciálně dotčených druhů spočívá výhradně v rušení způsobeném hlukem, vibracemi apod. během výstavby, resp. provozu. Ve fázi provozu nebude rušení spojené pouze s rušivými vlivy způsobené provozem cyklostezky, ale také blízkostí silnice I/52, která vede na horní hrázi Novomlýnských nádrží. Zejména z toho důvodu je žádoucí věnovat pozornost míře kácení břehových porostů na návodní straně hráze Střední nádrže, tvořících v území jistou bariéru těmto rušivým vlivům. Břehové porosty mohou rovněž ovlivňovat letovou výšku ptáků v území nad silnicí I/52.

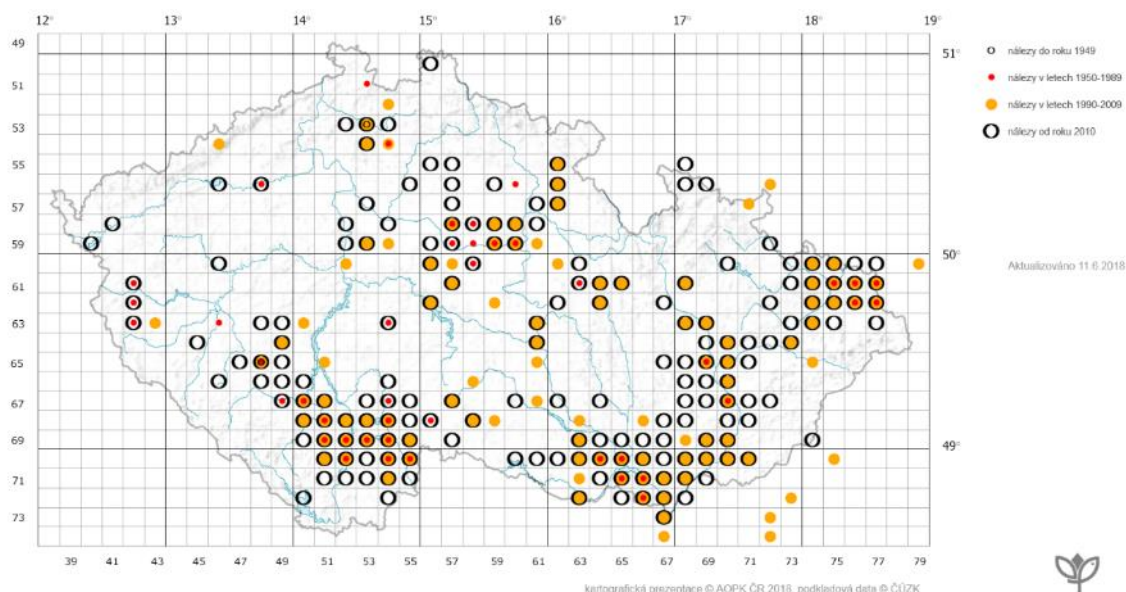
Popis potenciálně dotčených předmětů ochrany

Rybák obecný (*Sterna hirundo*)

OBECNÁ CHARAKTERISTIKA DRUHU: Hnízdním prostředím jsou mu pobřeží moře, zvláště při ústí větších řek, ve vnitrozemí štěrkové náplavy řek, plochy s nízkou vegetací na okrajích jezer, mokřin a rybníků. Hnízdí v koloniích, které u nás zakládá hlavně na ostrůvcích rybníků či jiných vodních nádrží, často společně s rackem chechtavým. Jednotlivé páry nepravidelně zahnízdí na plovoucích ostrůvcích, kupkách hnoje apod. Hnízda staví na zemi na málo zarostlých místech, často jen na naplaveném štěrku. Potravu tvoří především malé rybky, které loví při třepotavém letu nad hladinou, ze kterého se střemhlav vrhá do vody. Menší část tvoří hmyz a korýši.

ROZŠÍŘENÍ DRUHU V ČR: V ČR hnízdí pravidelně, ale jen v některých oblastech – jižní Čechy, jižní Morava, Ostravsko. Početnost kolonií silně kolísá v závislosti na výšce vodní hladiny, stavu bylinného porostu na ostrůvcích a dalších faktorech. Někdy jsou faktory kolísání neznámé; např. na Třeboňsku rybáci opouštějí tradiční vhodné lokality bez zjevných příčin. V současnosti se počty hnízdících párů zvyšují. Hodnotící zprávy dle Směrnice o ptácích za pětileté období let 2008-2012 odevzdané Evropské komisi v roce 2013 uvádí na našem území 433-474 párů.

Výskyt druhu *Sterna hirundo* podle záznamů v ND OP

Obr. 1 Výskyt rybáka obecného (*Sterna hirundo*) v ČR. zdroj: portal.nature.cz

OHROŽENÍ A OCHRANA: Rybák obecný je předmětem ochrany ve čtyřech PO v ČR. Jedná se o zvláště chráněný druh dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění, v kategorii "silně ohrožený". V ČS obratlovců ČR (Chobot & Němec [eds.] 2017) je uveden v kategorii "ohrožený". Druh Přílohy I směrnice o ptácích.

Hnízdiště rybáka obecného jsou soustředěna jen ve 3 oblastech, v každé pouze na několika lokalitách. Proto negativní ovlivnění úspěšnosti hnízdění, byť jen jediné kolonie představuje závažný zásah do populace druhu. Hlavní ohrožení hnízdišť rybáka obecného představuje nadměrné kolísání vodní hladiny, vedoucí buď k zaplavení hnízdiště či naopak k jeho zpřístupnění pro pozemní predátory, zejména lišku a prase divoké. Vyruší-li se kolonie v chladném a deštivém počasí, může uhynout velký počet malých mláďat. K zániku či opuštění hnízdiště přispívá rozplavování hnízdního ostrůvku nebo jeho nadměrné zarůstání vysokou vegetací; nevhodné jsou ostrůvky s ostrými kameny. Trvalým problémem jsou také racci bělohlaví.

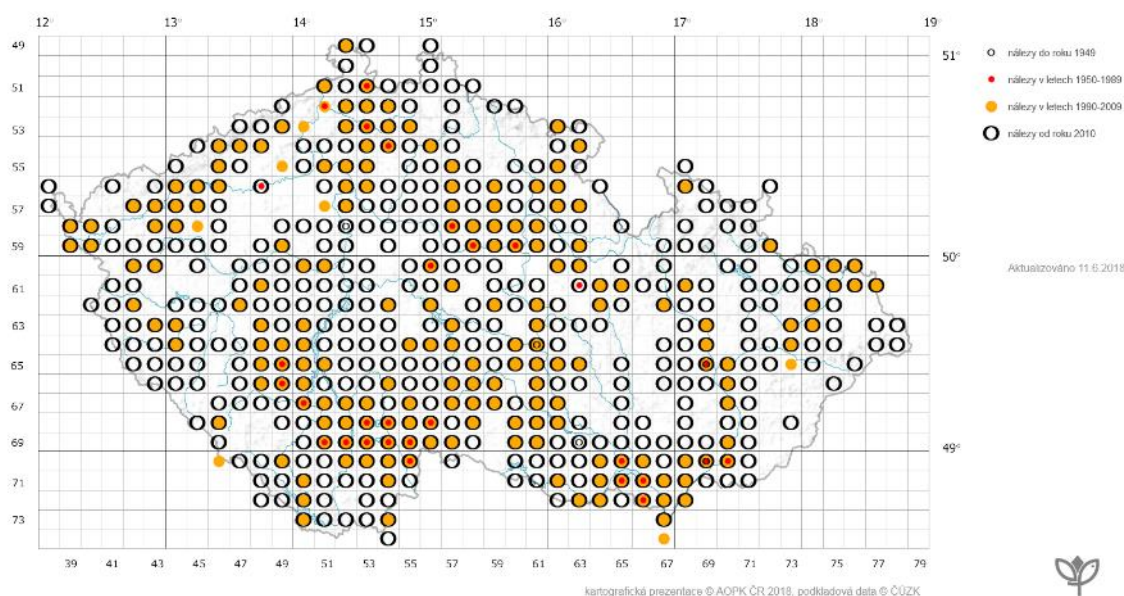
STAV RYBÁKA OBECNÉHO V PO STŘEDNÍ NÁDRŽ VDNM: Populace druhu v PO Střední nádrž VDNM představuje více než 15 % celkové populace ČR, populace není izolovaná (leží uvnitř rozšířeného areálu druhu), její zachovalost je hodnocena jako průměrně nebo nedostatečně zachovaná. Celkové hodnocení významu lokality pro zachování druhu hodnotí lokalitu jako významnou. V posledních letech hnízdí až několik desítek párů. Novodobý monitoring ukazuje, že pokračuje úbytek rybáka obecného odrážející nevyhovující podmínky pro hnízdění tohoto předmětu ochrany (Hora et al. 2010, Macháček et al. 2012). Vlastní hnízdiště se v průběhu let postupně měnily v závislosti na výši vodní hladiny a hlavně na postupném zarůstání vhodných ploch (ostrůvky na Pískách, deponie u Kostelního ostrova apod.). V několika posledních letech jsou nejvýznamnější hnízdní lokalitou druhu betonové pilíře bývalého mostu přes Dyji v jihozápadním rohu Střední nádrže a technicky upravená nejjižnější deponie u Kostelního ostrova.

Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*)

OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA DRUHU: Obývá rybníkaté oblasti, mořské pobřeží, okolí velkých jezer a řek (obecně především v okolí větších vodních ploch). Hnízda si staví na vysokých stromech. Živí se rybami, vodními ptáky, méně často savci; hlavně v zimě vyhledává často mrtvé kusy.

ROZŠÍŘENÍ DRUHU V ČR: V České republice je pravidelně zimující i hnízdící na Třeboňsku, Českbudějovicku, Českolipsku a Jižní Moravě. Populace orlů mořských byla v minulosti podpořena na Třeboňsku vypouštěním ptáků ze zajetí. První hnízdění bylo prokázáno v roce 1984, rodičovský pár byli ptáci vypuštěni ze zajetí. Pokus byl neúspěšný, mláďata byla vyvedena až v roce 1988. Na Českbudějovicku hnízdí od roku 1990. Hodnotící zpráva dle Směrnice o ptácích za pětileté období let 2008-2012 odevzdané Evropské komisi roce 2013 uvádí na našem území 25-30 hnízdících párů⁶, počet zimujících jedinců neuvádí. Velikost zimní populace je odhadována nejméně na 200 jedinců.

Výskyt druhu *Haliaeetus albicilla* podle záznamů v ND OP

Obr. 2 Výskyt orla mořského (*Haliaeetus albicilla*) v ČR. zdroj: portal.nature.cz

OHROŽENÍ A OCHRANA: Orel mořský je předmětem ochrany ve třech PO v ČR. Jedná se o zvláště chráněný druh dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění, v kategorii "kriticky ohrožený". V ČS obratlovců ČR (Chobot & Němec [eds.] 2017) je uveden v kategorii "ohrožený". Druh Přílohy I směrnice o ptácích.

Značný početní nárůst hnízdících párů orlů mořských v ČR je v souladu s trendem i v dalších státech střední Evropy (Polsko, Maďarsko, Slovensko, donedávna Německo). Častou příčinou hnízdních ztrát bývá vyrušování, a to jak lesním provozem, tak i ornitology, fotografy nebo zvědavci. Vážným problémem také zůstává přetrvávající přímé pronásledování orlů mořských jak formou zástřelů, tak i

⁶ Díky ochraně a úspěšnému vyvádění mláďat hnízdní populace postupně roste. Dle RNDr. Macháčka dosahuje hnízdní populace přes 100 párů. V roce 2014 bylo zjištěno již 111 párů orlů mořských.

otrav karbofuranem. Další ohrožení představují nezabezpečené linky vysokého napětí i plány na výstavbu větrných elektráren v lokalitách pravidelného výskytu orlů mořských.

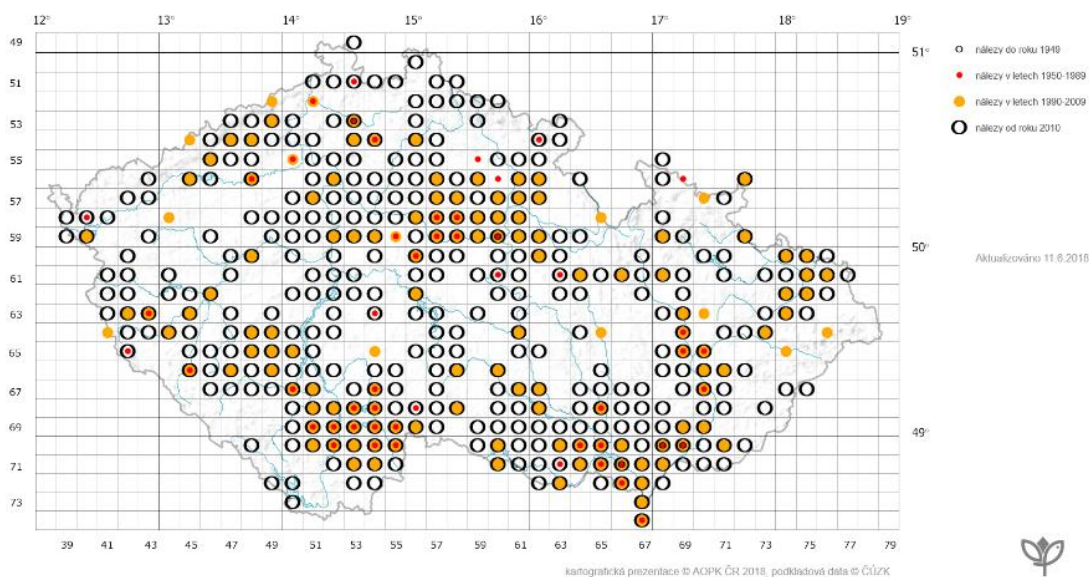
STAV ORLA MOŘSKÉHO V PO STŘEDNÍ NÁDRŽ VDNM: Populace druhu v PO Střední nádrž VDNM představuje více než 15 % celkové populace ČR, populace není izolovaná (leží uvnitř rozšířeného areálu druhu), její zachovalost je hodnocena jako dobrá. Celkové hodnocení významu lokality pro zachování druhu hodnotí lokalitu jako velmi významnou. Početnost zimující populace kolísá v průběhu let. V posledních letech zimuje až několik desítek jedinců. Kolísání ovlivňuje více faktorů. Jedním z nich jsou i změny v početnosti zimujících severských hus, jejichž postřelení, zesláblí či uhynulí jedinci tvoří významnou součást potravy zimujících orlů – vodní plocha jako loviště (Hora et al. 2010, Macháček et al. 2012). V bezprostřední blízkosti Novomlýnských nádrží také 2 páry pravidelně hnízdí.

Husa velká (*Anser anser*)

OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA DRUHU: Hnízdním biotopem jsou větší vodní nádrže s pobřežním porostem rákosin, zarostlé ostrůvky. Hnízdí v rákosinách, na zemi, občas i na vrbách, někdy využívá hnízd jiných velkých druhů ptáků, např. dravců či čápů. Vždy je nutná blízkost vhodných otevřených míst pro pastvu – louky, pastviny a pole se zasetým obilím. Obývá nížiny, nejvýše položené hnízdiště v ČR je 460 m. n. m. Je tažným druhem. Husy velké zimují v Severní Africe, na jihu Španělska, v malé míře přezimují i u nás.

ROZŠÍŘENÍ DRUHU V ČR: Husy velké hnízdí pravidelně v jižních Čechách, jižní Moravě, Českolipsku, nepravidelně i na jiných místech např. Písecko, Polabí. Na Českokubějovicku hnízdilo v posledních letech více než 100 párů. Od sedmdesátých do devadesátých let minulého století vzrůstala v ČR početnost hnízdících párů až k téměř 700 párům. Významně vyšších početností dosahují tahové populace husy velké podle Hodnotící zprávy dle Směrnice o ptácích za pětileté období let 2008-2012 odevzdané Evropské komisi v roce 2013 uvádí na našem území 9400-30500 protahujících jedinců.

Výskyt druhu *Anser anser* podle záznamů v ND OP

Obr. 3 Výskyt husy velké (*Anser anser*) v ČR. zdroj: portal.nature.cz

OHROŽENÍ A OCHRANA: Husa velká je předmětem ochrany v šesti PO v ČR. Nejedná se o zvláště chráněný druh dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění. V ČS obratlovců ČR (Chobot & Němec [eds.] 2017) je uvedena v kategorii "zranitelný".

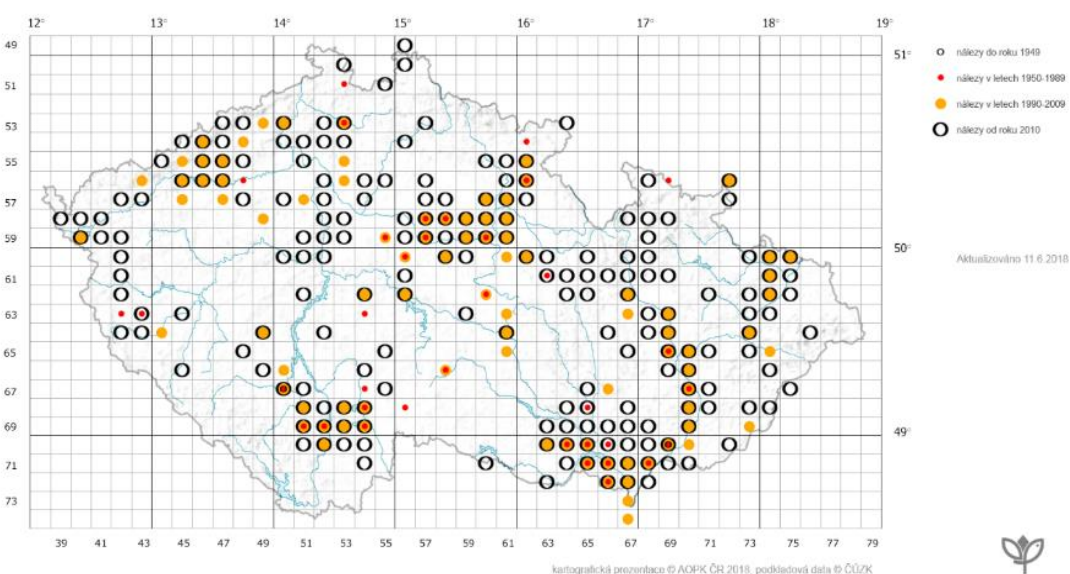
STAV HUSY VELKÉ V PO STŘEDNÍ NÁDRŽ VDNM: Populace druhu v PO Střední nádrž VDNM představuje více než 15 % celkové populace ČR, populace není izolovaná (leží uvnitř rozšířeného areálu druhu), její zachovalost je hodnocena jako dobrá. Celkové hodnocení významu lokality pro zachování druhu hodnotí lokalitu jako významnou. V posledních letech protahuje či zimuje až několik tisíc jedinců. Početnost populace na shromaždišti v letním a podzimním období kolísá; maxima se pohybovala v rozmezí 1500-2500 jedinců, v posledních letech však spíše ve stovkách jedinců. Stále častější a početnější je u tohoto druhu zimování – pravidelné zimování hus velkých v počtu stovek jedinců je na Střední nádrži registrováno od začátku 21. století. V případě hnízdící populace kolísá počet hnízd v posledním desetiletí v řádu desítek párů (Hora et al. 2010, Macháček et al. 2012).

Husa polní (*Anser fabalis*)

OBECNÁ CHARAKTERISTIKA DRUHU: Hnízdní areál hus polních se rozkládá v ruské severské tundře, v zimě je častým hostem ve střední a západní Evropě, kam přilétá mnohdy v desetitisícových hejnech. Hnízdí v květnu až červnu jednou ročně. Hnízdo tvoří kotlina vystlaná trávou a mechem. Potrava je výlučně rostlinná, převážně trávy. Husa polní je tažný pták, na zimoviště přilétá v říjnu, odlétá v březnu.

ROZŠÍŘENÍ DRUHU V ČR: V ČR nehnízdí, pravidelně však protahuje a zimuje. Větší podíl u nás zimujících ptáků patří k poddruhu *rossicus*. Každoročně se husy polní společně s husami velkými a běločelými shromažďují na Českobudějovicku, Třeboňsku a jižní Moravě. Menší hejna bývají častá na přeletu a při odpočinku na řadě dalších míst (řeky Labe, Morava). Hodnotící zprávy dle Směrnice o ptácích za pětileté období let 2008-2012 odevzdané Evropské komisi v roce 2013 uvádí na našem území 450-10500 jedinců zimující populace.

Výskyt druhu *Anser fabalis* podle záznamů v ND OP

Obr. 4 Výskyt husy polní (*Anser fabalis*) v ČR. zdroj: portal.nature.cz

OHROŽENÍ A OCHRANA: Husa polní je předmětem ochrany ve dvou PO v ČR. Nejedná se o zvláště chráněný druh dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění, a není zařazena ani v ČS obratlovců ČR (Chobot & Němec [eds.] 2017). Druh Přílohy II směrnice o ptácích.

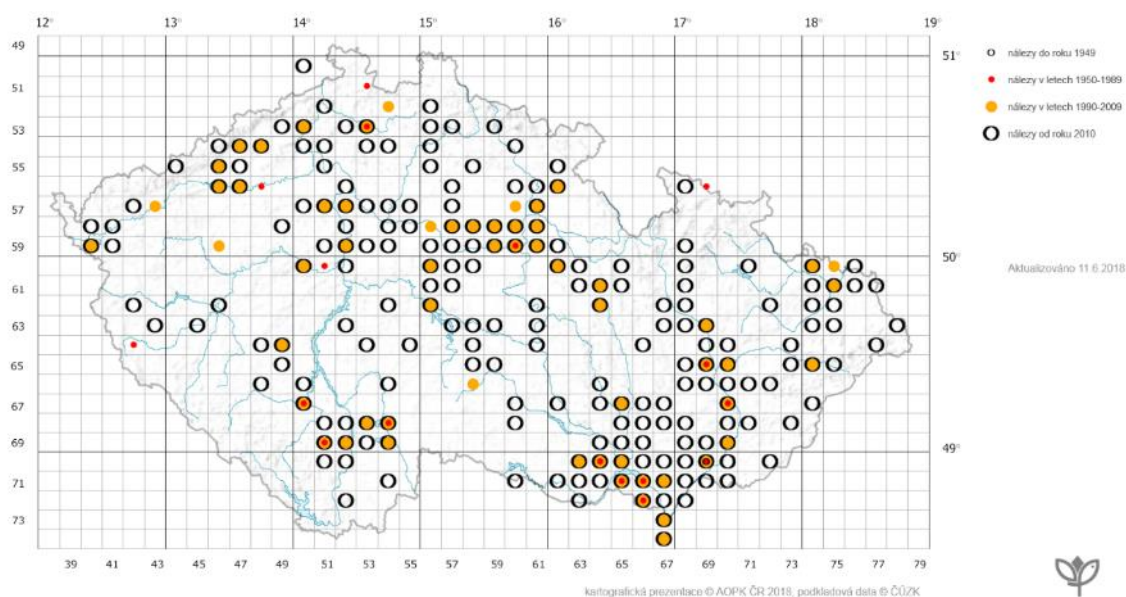
STAV HUSY POLNÍ V PO STŘEDNÍ NÁDRŽ VDNM: Populace druhu v PO Střední nádrž VDNM představuje více než 15 % celkové populace ČR, populace není izolovaná (leží uvnitř rozšířeného areálu druhu), její zachovalost je hodnocena jako dobrá. Celkové hodnocení významu lokality pro zachování druhu hodnotí lokalitu jako velmi významnou. Početnost populace v jednotlivých zimách výrazně kolísá; zejména v závislosti na zamrznutí nádrže, výšce sněhové pokrývky a potravní nabídce na okolních pozemcích. V lednu roku 1995 byl počet zimujících severských hus odhadován na 80 000 – 100 000 jedinců (při zhruba 90% zastoupení husy polní). Výrazný pokles početnosti nastal po roce 1995; od roku 2002 početnost husy polní na Novomlýnských nádržích dále silně klesla a mnohonásobně převažují husy běločelé (ty tvoří v hejnech 75-99 % jedinců, počty hus polních tak klesly na maximálně 1,5 až 2 tisíce jedinců (Hora et al. 2010, Macháček et al. 2012).

Husa běločelá (*Anser albifrons*)

OBECNÁ CHARAKTERISTIKA DRUHU: Hnízdní areál se rozkládá v ruské severské tundře, zimuje na mořském pobřeží, na tahu se někdy vzácně objeví i ve vnitrozemí. Hnízdí v červnu až červenci jednou ročně. Potrava je výlučně rostlinná, převážně trávy. Husa běločelá je tažný pták, na zimoviště přilétá v říjnu až prosinci, odlétá v březnu až počátkem dubna.

ROZŠÍŘENÍ DRUHU V ČR: V ČR nehnízdí, pravidelně však protahuje a v menší míře i zimuje. Na tahu i přezimující jsou hlavně na jižní Moravě. Hodnotící zprávy dle Směrnice o ptácích za pětileté období let 2008-2012 odevzdané Evropské komisi v roce 2013 uvádí na našem území 1800-13000 jedinců zimující populace.

Výskyt druhu *Anser albifrons* podle záznamů v ND OP

Obr. 5 Výskyt husy běločelé (*Anser albifrons*) v ČR. zdroj: portal.nature.cz

OHROŽENÍ A OCHRANA: Husa běločelá je v ČR předmětem ochrany pouze v PO Střední nádrž VDNM. Nejedná se o zvláště chráněný druh dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění, a není zařazena ani v ČS obratlovců ČR (Chobot & Němec [eds.] 2017). Druh přílohy II Směrnice o ptácích.

STAV HUSY BĚLOČELÉ V PO STŘEDNÍ NÁDRŽ VDNM: Populace druhu v PO Střední nádrž VDNM představuje více než 15 % celkové populace ČR, populace není izolovaná (leží uvnitř rozšířeného areálu druhu), její zachovalost je hodnocena jako dobrá. Celkové hodnocení významu lokality pro zachování druhu hodnotí lokalitu jako velmi významnou. Početnost populace v jednotlivých zimách výrazně kolísá; zejména v závislosti na zamrznutí nádrže, výšce sněhové pokrývky a potravní nabídce na okolních pozemcích. V posledním desetiletí zimujících hus běločelých stoupá a jejich početnost převažuje nad početností hus polních (viz výše uvedené pro husu polní) (Hora et al. 2010, Macháček et al. 2012).

Vodní ptáci v počtu vyšším než 20 000 jedinců

Kritérium 20 000 vodních ptáků není v každém roce, resp. v každém měsíci v roce překročeno. Hora et al. (2010) např. uvádí, že toto kritérium bylo v období mezi léty 2005-2007 překročeno pouze v prosinci 2005 a 2006 a březnu 2006. Na počtech převyšujících tento kritériový počet se podílely zimující nebo protahující husy běločelé a husy polní, v ostatních nebylo početnosti vyšší než 20 000 vodních ptáků dosaženo.

V zimě se tedy na vysoké početnosti vodních ptáků podílejí především husy běločelé a husy polní. Vyšší stavy obou druhů jsou zaznamenávány i počátkem jara, kdy se zde zastavují protahující husy při návratu ze zimoviště na Neziderském jezeře. V hnízdním období množství vodních ptáků na nádrži závisí zejména na počtech hnízdících racků chechtavých. Zatímco v 80. letech a na počátku 90. let 20. století tu hnízdilo kolem 20 000 párů racků, v dalších letech došlo k rychlému poklesu hnízd (na 7476 v roce 2000, 3356 v roce 2007) a od roku 2003 již nebyl v letním období kritériový počet 20 000 vodních ptáků na Střední nádrži zaznamenán. Úbytek racka chechtavého pokračuje i v posledních letech. Rovněž počet shromažďujících se ptáků v podzimním období v posledním desetiletí hranici 20 000 jedinců nepřevýšil. Hora et al. (2000) uvádí, že např. v předchozích letech občas zaznamenávaná seskupení až 10 000 protahujících kachen divokých zde nebyla zastižena; dle údajů RNDr. Macháčka však bylo v prosinci 2013 na Střední nádrži zaznamenáno cca 10 tisíc jedinců.

3.1.2 EVL Mušovský luh

Základní údaje

kód lokality:	CZ0624103
biogeografická oblast:	panonská
rozloha lokality:	557,4511 ha
předmět ochrany:	3150 přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu <i>Magnopotamion</i> nebo <i>Hydrocharition</i> tvoří 0,27 % území EVL (1,56 ha);
	91E0* smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (prioritní stanoviště) – tvoří 2,50 % území EVL (13,94 ha);

91F0 smíšené lužní lesy s dubem letním (*Quercus robur*), jilmem vazem (*Ulmus laevis*), j. habrolistým (*U. minor*), jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*) nebo j. úzkolistým (*F. angustifolia*) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (*Ulmenion minoris*) – tvoří 63,31 % území EVL (352,94 ha);

1124 hrouzek běloploutvý (*Gobio albipinnatus*);

1086 lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*);

1083 roháč obecný (*Lucanus cervus*);

1355 vydra říční (*Lutra lutra*).

Charakteristika EVL Mušovský luh

Dominantním společenstvem jsou tvrdé luhy nížinných řek, maloplošně se vyskytují měkké luhy a fragmentárně v tůních a slepých ramenech a kanálech i mokřadní vegetace rákosin a vodní vegetace. V jižní části přiléhající ke střední nádrži VD Nové Mlýny se nalézají v lokalitě Betlém zbytek porostů suchého trávníku na hrůdu a mokřad s výskytem řady druhů obojživelníků. Kvalitnější porosty tvrdého luhu se nachází především v jižní části území, kde se vyskytují i významnější druhy rostlin, jako bledule letní (*Leucojum aestivum*). Severní část (Ivaňský a Bedřichův les) je silně poznamenána lesním hospodařením a chovem zvěře. Místy se vyskytují také měkké luhy, které jsou však ze všech společenstev nejvíce postižené poklesem hladiny podzemní vody. Významný je i výskyt společenstev vodních makrofyt s řadou ohrožených druhů, např. žebratky bahenní (*Hottonia palustris*). Lokalita představuje významné refugium xylofágního hmyzu s výskytem např. roháče obecného (*Lucanus cervus*). Z vodních savců se zde vyskytuje vydra říční (*Lutra lutra*). Lokalita představuje jeden z posledních dochovaných zbytků lužního lesa po vybudování Střední novomlýnské nádrže.

Identifikace potenciálně dotčených předmětů ochrany

Vzhledem ke skutečnosti, že EVL Mušovský luh není záměrem cyklostezky přímo dotčen, je z výše uvedených předmětů ochrany žádoucí věnovat pozornost pouze vydře říční (*Lutra lutra*), a to vzhledem k její migrační aktivitě v údolí Dyje – nejen na levém břehu v oblasti Mušovského luhu, ale i v oblasti přelivného objektu v prostoru hráze mezi nádržemi (Horní a Střední) a na pravém břehu v okolí zpracovny ryb Mušov – tedy v úsecích hráze Novomlýnských nádrží, kde je navržen záměr cyklostezky. Podmínky pro migraci vyder v území dlouhodobě neodpovídají potřebám tohoto druhu, neboť migrační prostupnost území byla již minulými zásahy značně ovlivněna (výstavba Novomlýnských nádrží, komunikace I. třídy na hrázi mezi Horní a Střední nádrží⁷).

Vlivy výstavby záměru cyklostezky je tedy z pohledu vydry říční nutné posuzovat z hlediska jejího výskytu a zejména migrační aktivity v širším území. Výstavba záměru nebude pro druh znamenat významnější negativa. Dojde sice k jistému zásahu (zejména rušivé vlivy stavebních prací – hluk, vibrace, světlo) v území, toto rušení však výskyt či migrační aktivitu druhu příliš neovlivní, mj. i vzhledem ke skutečnosti, že vydry jsou aktivní zejména v noční části dne, kdy ruch stavebních prací utichne, a vzhledem k relativně nízké citlivosti druhu na rušivé vlivy.

⁷ Dopravou usmrcený jedinec vydry říční byl na silnici I/52 na jižním břehu Novomlýnských nádrží zaznamenán např. v roce 2015 (WELL Consulting & Ekopontis & HBH Projekt 2015); nálezy usmrcených jedinců rovněž mezi léty 2005 a 2011 (Hlaváč et al. 2011).

Ve fázi provozu bude migrační prostupnost druhu záměrem pozitivně ovlivněna, a to vzhledem k návrhu velkorysých opatření, které jsou do záměru cyklostezky zakomponovány s respektem k významu dotčeného území pro vydra říční, kterou je nutno považovat za cílový druh těchto opatření. Rozsah těchto opatření odpovídá přírodovědnému významu území, resp. situování záměru cyklostezky v území migračními bariérami značně zatíženém. V území již tedy není možné jakékoliv další přetížení stávajícího neutěšeného stavu, byť třeba jen dílčí v podobě cyklostezky jakožto dalšího čistě technického prvku v území (jakkoliv na cyklostezce nebude negativně působit vysoká intenzita automobilového provozu, jak je tomu v případě silnice I/52). Technické řešení cyklostezky ve vztahu k migrační prostupnosti lze vnímat jako jeden z hlavních kroků v rámci hledání kompromisů mezi veřejným zájmem na realizaci cyklostezky v území již nyní v jistých ohledech významně zatíženém a veřejným zájmem ochrany přírody. Navržené řešení spočívá v usměrnění pohybu živočichů pomocí vybudování migračních prostupů pod stávající silnicí I/52 – hlavní propustek na jižním břehu přibližně v úseku křížení nivní osy NRBK (š x v = 100 cm x 50 cm), dva doplňkové propustky na každé straně mostního objektu přes přelivný objekt (š x v = 50 cm x 50 cm); navrženy betonové rámové propustky délky cca 25 m s dnem nad úrovní maximální hladiny retenčního prostoru nádrží, tedy nezatopené/suché. Opatření v podobě budování migračních objektů pod stávající silnicí I/52, na které dochází k častým srážkám vyder říčních, budou doplněny opatřeními usměrňujícími pohyb vyder směrem ze Střední do Horní nádrže – mezi cyklostezkou a silnicí I/52 vznikne svislý stupeň výšky 90 cm ve formě betonové opěrné zdi. Tento stupeň zamezí vydrám v pohybu ze Střední do Horní nádrže, s výjimkou těch míst, kde bude pod silnicí I/52 vybudován rámový propustek. Pro tyto účely bude svislý stupeň přerušen v úsecích, kde silnicí I/52 prochází propustky. V souvislosti s realizací záměru cyklostezky není možné obdobný stupeň vybudovat i ze strany Horní nádrže, bez dodatečného zemního tělesa jiného správce by se totiž jednalo o nepřipustný přímý zásah do tělesa hráze. Je však předpoklad, že se vydry „naučí“ (pachové stopy apod.) využívat vybudované propustky a nebudou přecházet komunikaci vrchem přes korunu. Zejména v případě nezkušených mladých jedinců však k těmto migracím přes korunu hráze docházet může; pro tyto případy by svislý stupeň uvedené výšky neměl být nepřekonatelnou překážkou v pokračování směrem do Střední nádrže (vydra by měla být schopna skočit dolů).

Ve vztahu k výskytu, resp. migraci vydry říční v území tedy záměr cyklostezky znamená významná pozitiva, resp. tato pozitiva vyplývají ze skutečnosti, že do záměru cyklostezky byla zakomponována opatření, která zmírňují obecná negativa realizace dalšího technického prvku v prostoru hráze mezi Horní a Střední nádrží VD Nové Mlýny, resp. znamenají zmírnění vlivů negativního působení stávajících prvků v krajině (zejména silnice I/52). Vydra říční tedy není možné považovat za potenciálně dotčený (ve smyslu vnímání negativního dotčení) předmět ochrany EVL Mušovský luh; tento druh ani samotná EVL již nebudou předmětem dalšího posuzování vlivů v rámci tohoto Screening reportu.

Obrázek 3 Schematické znázornění řešení migrační propustnosti území, resp. pozice propustků pod silnicí I/52 (doplněné v celé délce až po oplocený areál zpracovny ryb Mušov prvkem betonové opěrné zdi usměrňující migrační pohyby)

4 POSOUZENÍ VLIVŮ ZÁMĚRU NA POTENCIÁLNĚ DOTČENÁ ÚZEMÍ SOUSTAVY NATURA 2000

Zhodnocení úplnosti podkladů pro posouzení

Pro zpracování předkládaného posouzení vlivů záměru byl použit jeho technický popis a grafický návrh (části A až D dokumentace pro vydání územního rozhodnutí předmětné stavby (PK OSSENDORF 07/2018)), přičemž již při návrhu technického řešení probíhaly konzultace se zpracovatelem projekčních podkladů za účelem environmentální optimalizace záměru, tzn. v rámci projekční přípravy byly zohledňovány požadavky investora a technické i environmentální limity. Dále bylo pracováno s dostupnými informacemi o PO Střední nádrž Vodního díla Nové Mlýny a dalších území soustavy Natura 2000 v blízkosti záměru (www.natura2000.cz; www.mapy.nature.cz), daty získanými během průzkumů v trase záměru v letech 2017–2018, resp. odborné zhodnocení vlivů záměru na ornitofaunu území bylo provedeno v součinnosti s RNDr. Petrem Macháčkem, CSc., zoologem Regionálního muzea Mikulov, ornitologem a znalcem místních poměrů. Údaje o potenciálně dotčených předmětech ochrany byly čerpány z odborné literatury, která je citována na příslušných místech textu a uvedena v seznamu literatury. Uvedené podklady a znalosti byly dostatečné pro zpracování tohoto dokumentu.

4.1 PO Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny

4.1.1 Možné vlivy záměru na PO Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny (vč. vlivů na dotčené předměty ochrany a celistvost území)

Z ptačích druhů, které jsou předmětem ochrany PO, nehnízdí žádný při dotčené hrázi Střední nádrže ani v její bezprostřední blízkosti. Přímé zásahy do hnízdišť (z hlediska předmětů ochrany je hnízdění třeba zdůraznit výhradně v případě rybáka obecného (*Sterna hirundo*)) je tak možné vyloučit; v úvahu připadají pouze vlivy nepřímé (v podobě rušení). Tyto vlivy přichází v úvahu i v případě ptáků, kteří se v ptačí oblasti shromažďují v době mimohnízdí. Především se jedná o zimující husy běločelé (*Anser albifrons*) a polní (*Anser fabalis*), orly mořské (*Haliaeetus albicilla*) a také podzimní shromaždiště husy velké (*Anser anser*); obecně také však o další druhy vázané na vodní prostředí. Mnohé zimující druhy jsou svým výskytem vázány na volnou, nezamrzající hladinu Střední nádrže. Vodní hladina Střední nádrže nebude záměrem cyklostezky přímo dotčena; ovlivnění potenciálně dotčených druhů spočívá výhradně v rušení způsobeném hlukem, vibracemi apod. během výstavby, resp. provozu. Ve fázi provozu nebude rušení spojené pouze s rušivými vlivy způsobené provozem cyklostezky, ale také blízkostí silnice I/52, která vede na horní hrázi Novomlýnských nádrží. Zejména z toho důvodu je žádoucí věnovat pozornost míře kácení břehových porostů na návodní straně hráze Střední nádrže, tvořících v území jistou bariéru těmto rušivým vlivům. Břehové porosty mohou rovněž ovlivňovat letovou výšku ptáků v území nad silnicí I/52.

Z uvedeného se jeví jako žádoucí věnovat vlivům záměru cyklostezky na PO souhrnnou pozornost, resp. jeví se jako nadbytečné až duplicitní členění textu předloženého posouzení vlivů dle jednotlivých předmětů ochrany, neboť by ve většině případů byly pouze opakovaně konstatovány shodné nepřímé vlivy záměru. Uvedené však neznamená, že, jakkoliv bylo formálně přistoupeno

spíše k souhrnnému hodnocení období výstavby záměru a období provozu záměru, není v textu v žádoucích případech zdůrazněna optika jednotlivých předmětů ochrany.

Období výstavby záměru

Výstavba záměru bude znamenat přímý zásah v oblasti hranice PO, kde bude cyklostezka vedena v patě návodní strany hráze Střední nádrže. Z ptáčích druhů, které jsou předmětem ochrany PO, nehází žádný při dotčení hrázi nádrže ani v její bezprostřední blízkosti; rovněž zde ani v bezprostřední blízkosti nenachází obecně příliš vhodné biotopy. Přímé zásahy do hnízdišť předmětů ochrany (rybák obecný (*Sterna hirundo*)⁸, další druhy vázané na vodní prostředí hnízdící v PO) je tak možné vyloučit, v úvahu připadají pouze vlivy nepřímé (v podobě rušení stavebními pracemi). Tyto vlivy přicházejí v úvahu i v případě ptáků, kteří se v ptačí oblasti shromažďují v době mimohnízdí (především zimující husy běločelé (*Anser albifrons*) a polní (*Anser fabalis*), orli mořští (*Haliaeetus albicilla*), na podzim se shromažďující husy velké (*Anser anser*), obecně také další druhy vázané na vodní prostředí). Potenciálně dotčené druhy budou ovlivňovány rušivými vlivy způsobenými hlukem, vibracemi, příp. světlem ze stavební činnosti. Pro tyto rušivé vlivy není zcela bez významu, že v úseku přechodu Novomlýnských nádrží vede na hrázi silnice I/52, která vzhledem k vysokým dopravním intenzitám znamená obdobné rušivé vlivy již v současném stavu, resp. rušivé působení stavebních prací se sice v mnoha ohledech liší od rušivého působení provozu, faktem však je, že k němu nebude docházet v území, kde by již v současné době na přítomné druhy nepůsobily rušivé vlivy. Zároveň lze předpokládat, že intenzita rušivých vlivů při výstavbě cyklostezky bude významně nižší, než je intenzita rušivých vlivů současného silničního provozu na silnici I/52. Rušivé vlivy období výstavby záměru tak budou z hlediska předmětů ochrany PO zcela nevýznamné.

Riziko znečištění vod při výstavbě záměru je nízké vzhledem k navrženým opatřením, která odpovídají dnes již běžným standardům provádění stavebních prací z hlediska ochrany vod, mezi které je možné řadit opatření k zamezení úniků ropných látek ze stavebních strojů (např. pravidelnou preventivní kontrolu stavebních mechanismů) a v případě úniku provedení řádné asanace místa úniku; samozřejmostí je vypracování havarijního plánu řešícího krizové situace, při kterých by mohlo dojít k ohrožení jakosti vod.

Období provozu záměru

V období provozu bude záměr cyklostezky negativně ovlivňovat území PO a potenciálně dotčené druhy zejména rušením způsobeným hlukem či světlem (obecně pohyb osob, resp. cyklistů a turistů či pohyby vozidel správce cyklostezky a zejména správce vodního díla Nové Mlýny). Vzhledem ke skutečnosti, že v těsné blízkosti vede na hrázi silnice I/52, je území existencí rušivých vlivů, byť v některých ohledech nepatrně odlišného charakteru, determinováno již nyní. Rušivé vlivy způsobené provozem cyklostezky budou navíc do velké míry koncentrovány jen do některých období v roce (typicky zejména období letních prázdnin, slunečné jarní a podzimní víkendy apod.) a budou pro PO málo významné. Z hlediska předmětů ochrany PO si relativně největší pozornost zaslouží potenciální rušivé vlivy na některé druhy ptáků shromažďující se v době mimohnízdí v případě zámrazu nádrže v oblasti přelivného objektu, neboť tento prostor Střední nádrže zamrzá jako poslední a ptáci se sem

⁸ Pozice hnízdních biotopů rybáka obecného zaznamenala v rámci Střední nádrže v minulosti poměrně značných změn (v závislosti na výši vodní hladiny a hlavně na postupném zarůstání vhodných ploch), přičemž však tyto biotopy vždy byly v relativně velké vzdálenosti od stávající hráze mezi Horní a Střední nádrží.

koncentrují (zámrzu svou aktivitou také významně brání). Na základě požadavku ochrany přírody bylo v prostoru přechodu přelivného objektu zvoleno řešení v podobě rozšíření stávajícího mostu I/52; při tomto způsobu řešení je možné potenciální rušivé vlivy s velkou mírou jistoty považovat za bezvýznamné (nutno vnímat rovněž nevýznamný pohyb lidí v kritickém období – nejchladnější zimní měsíce).

Obecně se jako závažnější jeví skutečnost, že realizací záměru cyklostezky dojde k zásahu do části dřevinné vegetace návodní strany hráze Střední nádrže (kácení proběhne již v období výstavby; vlivy však budou ve vztahu k předmětům ochrany dlouhodobé⁹, proto uváděny až zde pro fázi provozu). Tato vegetace přitom vytváří bariéru jak proti rušivým vlivům provozu na silnici I/52 (níže popsané částečné odstranění této bariéry rušivých vlivů je plně zohledněno při v odstavci výše předložené formulaci nevýznamnosti rušivých vlivů), tak zejména proti kolizím ptáků s dopravou na silnici I/52. K této problematice je nutné uvést, že mnohé druhy (např. orli a husy) přeletují komunikaci ve značných výškách; v případě dalších druhů létajících v nižších výškách nad zemí (vodní hladinou) (např. rybáci a raci) je riziko střetu s dopravou na silnici I/52 zmírněno právě vzrostlou dřevinnou vegetací na hrázi (ze strany Střední nádrže). Do této bude realizací záměru cyklostezky zasaženo pouze v nezbytně nutném rozsahu, který je nevyhnutelný z hlediska technických limitů stavby¹⁰; v mnoha úsecích však bude dále směrem k vodní ploše Střední nádrže zachována dřevinná vegetace a tato bude nadále plnit jak funkci bariéry rušivých vlivů provozu na I/52, tak zejména bariéry pozitivně ovlivňující (zvyšující) letovou výšku ptáků v oblasti silnice I/52.

Za účelem přesné kvantifikace zásahu záměru cyklostezky do dřevinné vegetace byl na podzim roku 2015 v patě hráze proveden dendrologický průzkum, při kterém byla zaměřena pozice jednotlivých dřevin, změřen průměr kmene stromů a doplněny rodové a druhové názvy jednotlivých dřevin. Při dendrologickém průzkumu byla pozornost věnována více než jednomu tisíci stromům či keřům (cílem nebylo zachytit všechny dřeviny na návodní straně hráze Střední nádrže; pozornost byla věnována jen těm dřevinám, které mohou být vzhledem k blízkosti k patě hráze potenciálně dotčeny záměrem cyklostezky); hojně se vyskytovaly zejména topoly (*Populus alba*, *Populus × canadensis*), vrby (*Salix fragilis*, *Salix alba*) nebo také u nás nepůvodní javor jasanolistý (*Acer negundo*)¹¹. Nejmhutnější stromy byly zaznamenány v okrajových částech zájmového území (míněno levý a pravý břeh Novomlýnských nádrží), naopak v rámci samotné hráze převažovaly spíše menší dřeviny s řidším zápojem. Celkově si záměr vyžádá kácení cca 500 dřevin, přičemž však je nutné zdůraznit, že byly zaměřeny jedinci již od průměru kmene 9 cm (až po velmi mohutné jedince s průměry 180 cm). V tomto celkovém počtu jsou tak započítány i jedinci, kteří se na bariérovém efektu podílejí spíše sporadicky. Ve vztahu k patě hráze, bariérovému efektu dřevin a navrženému řešení záměru cyklostezky je možné v oblasti hráze rozlišit různé typy vegetace:

⁹ Dle průzkumů z období 2017–2018 představuje dřevinná vegetace návodní strany hráze Střední nádrže hnízdní biotop pro některé druhy ptáků – z relativně vzácnějších/významnějších např. moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*), žluva hajní (*Oriolus oriolus*), slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*) či lejsek šedý (*Muscicapa striata*) – nejedná se však o druhy podstatné z hlediska hodnot PO, resp. o předměty ochrany ptačí oblasti.

¹⁰ Dány zejména zájmy zákona č. 254/2001 Sb., vodní zákon, v platném znění – aby nedošlo k ohrožení bezpečnosti vodního díla (vč. ztížení prováděné údržby), není možné realizovat cyklostezku tak, aby byly zcela vyloučeny zásahy do dřevinné vegetace – je nutné ji realizovat v patě hráze.

¹¹ Dále také *Acer campestre*, *Alnus glutinosa*, *Betula pendula*, *Crataegus* sp., *Fraxinus excelsior*, *Populus tremula*, *Prunus insititia*, *Prunus* sp., *Pyrus communis*, *Robinia pseudoacacia*, *Salix* sp., *Sambucus nigra*, *Tilia cordata* a *Ulmus laevis*

- typ A: dřevinná vegetace v patě hráze absentující, nacházející se až ve větší vzdálenosti směrem do Střední nádrže, v dostatečném zapojení – reprezentuje Obrázek 4 – kácení dřevin bude zanedbatelné, **bariérový efekt nebude ovlivněn**
- typ B: dřevinná vegetace vyskytující se v dostatečném zapojení jak v patě hráze, tak ve větší vzdálenosti směrem do Střední nádrže – reprezentuje Obrázek 5 – kácení dřevin bude realizováno ve větším rozsahu, **bariérový efekt nebude významně ovlivněn**
- typ C: dřevinná vegetace vyskytující se v relativně dostatečném zapojení výhradně v patě hráze, neboť ta brzy přechází do pobřežního pásma s vegetací rákosin – reprezentuje Obrázek 6 – kácení dřevin bude realizováno ve větším rozsahu, **bariérový efekt bude ovlivněn**
- typ D: dřevinná vegetace tvořená pouze několika více méně solitérními jedinci (v patě hráze či ve větší vzdálenosti směrem do Střední nádrže), bez zapojení – reprezentuje Obrázek 7 – kácení dřevin bude realizováno v menším rozsahu, **bariérový efekt nebude významně ovlivněn, resp. bariéra je nekompaktní již v aktuálním stavu**
- typ E: dřevinná vegetace téměř zcela absentuje, pata hráze brzy přechází do pobřežního pásma s vegetací rákosin – reprezentuje Obrázek 8 – **kácení dřevin bude zanedbatelné, bariérový efekt nebude ovlivněn**

Obrázek 4 Typ A: Úsek s absencí dřevinné vegetace v patě hráze; ta se nachází až ve větší vzdálenosti směrem do Střední nádrže

Obrázek 5 Typ B: Úsek s výskytem dřevinné vegetace v dostatečném zapojení jak v patě hráze, tak ve větší vzdálenosti směrem do Střední nádrže

Obrázek 6 Typ C: Úsek s výskytem dřevinné vegetace v relativně dostatečném zapojení výhradně v patě hráze, ta brzy přechází do pobřežního pásma s vegetací rákosin

Obrázek 7 Typ D: Úsek s výskytem dřevinné vegetace v podobě pouze několika více méně soliterními jedinců (v patě hráze či ve větší vzdálenosti směrem do Střední nádrže)

Obrázek 8 Typ E: Úsek se sporadickým výskytem dřevinné vegetace, pata hráze ihned přechází do pobřežního pásma s vegetací rákosin

Z uvedeného je patrné, že:

- zásah záměru cyklostezky do vegetace typu A a E bude zcela nevýznamný z hlediska bariérového efektu vegetace;
- zásah záměru cyklostezky do vegetace typu B a D bude málo významný z hlediska bariérového efektu vegetace, neboť vegetace typu B bude po kácení i nadále přítomna v kompaktním uspořádání, resp. vegetace typu D již nyní postrádá kompaktní uspořádání a tedy pouze částečně plní bariérovou funkci;
- zásah záměru cyklostezky do vegetace typu C významně ovlivní bariérový efekt vegetace, neboť tato se nyní nachází pouze v úzkém pásu v patě hráze, kde dojde ke kácení většiny dřevin vzhledem k trasování cyklostezky.

Z hlediska PO je tedy zásadní, mnohem více než celkový počet kácených dřevin, k jaké změně v území z hlediska bariérového efektu vegetace realizací záměru cyklostezky potenciálně dojde, tzn. zda, resp. v jaké míře bude mezi cyklostezkou, resp. silnicí I/52 a vodní hladinou Střední nádrže zachována dřevinná vegetace svým charakterem vytvářející bariéru jak proti rušivým vlivům provozu na silnici I/52, tak zejména proti kolizím ptáků s dopravou na silnici I/52. Toto je schematicky znázorněno na obrázku níže (Obrázek 9), ze kterého je patrné, že po realizaci záměru budou břehové porosty absentovat zejména v úsecích, ve kterých již nyní zcela chybějí (typ vegetace E), resp. jsou již nyní rozvolněné, často přerušené a jako bariéra fungují pouze částečně (typ vegetace D). Většina úseků sice bude kácením dřevinné vegetace zasažena, bariérový efekt bude často ovlivněn pouze nevýznamně (typicky zejména v případě poloostrova jižně od přelivného objektu; ale i jinde, kde je mezi patou hráze a vodní hladinou Střední nádrže dostatečný prostor pro rozvoj dřevinné vegetace – typ vegetace A a B – téměř celý úsek hráze jižně od přelivného objektu (s výjimkou cca 170 m dlouhého úseku)). V úseku severně od přelivného objektu je bariérový efekt vegetace již ve stávajícím stavu často pouze částečný a realizace záměru cyklostezky tento stav přitíží zejména v části přiléhající k severnímu břehu nádrže (cca 400 m dlouhý úsek). Kácení dřevinné vegetace tedy dílčím způsobem změní charakter a míru kompaktnosti dřevinné vegetace návodní strany hráze (posun směrem k větší otevřenosti prostoru), přičemž však v území nevznikne stav zcela nový, neboť již ve stávajícím

uspořádání existují úseky, kde mezi silnicí I/52 a vodní hladinou Střední nádrže k bariérovému působení vegetace nedochází (typicky cca 130 m dlouhý úsek v oblasti přelivného objektu, ale i jinde, kde v prostoru návodní strany hráze Střední nádrže převládají spíše rákosové porosty (opět zejména území severně od přelivného objektu)). Dle zkušeností z dlouhodobých monitoringů území vyplývá, že, jakkoliv k občasným srážkám ptáků dopravou na I/52 dochází (zpravidla druhy nenáležející k předmětům ochrany PO), jsou tyto srážky z hlediska hodnot PO, resp. přítomných předmětů ochrany zcela nevýznamné či velmi málo významné. V těchto ohledech je dále pro zmírnění vlivů záměru cyklostezky v rámci technického řešení záměru zakomponováno ohumusování nového zemního tělesa cyklostezky směrem do Střední nádrže, kde by se následně měly uchytit nové dřeviny a spontánní sukcesí směřovat k obdobným vegetačním formacím, jaké se na březích vyskytují již nyní.

Obrázek 9 Vedení záměru cyklostezky ve vztahu k územím soustavy Natura; znázorněna je rovněž nutnost kácení dřevinné vegetace návodní strany hráze Střední nádrže, resp. dopady tohoto kácení na bariérový efekt vegetace.

Vyhodnocení významnosti vlivů záměru

Celkově lze vlivy záměru na populaci rybáka obecného (*Sterna hirundo*) v PO Střední nádrž VDNM vyhodnotit jako neutrální (0), resp. při zachování principu předběžné opatrnosti vzhledem k relativně nízkým přeletům druhu nad prostorem silnice I/52 až jako mírně negativní (-1) (vlivem částečného umocnění mezernatosti dřevinné vegetace hráze Střední nádrže, která působí jako bariéra pozitivně působící na bezpečnou letovou výšku druhu).

Celkově lze vlivy záměru na populaci orla mořského (*Haliaeetus albicilla*) v PO Střední nádrž VDNM vyhodnotit při zachování principu předběžné opatrnosti jako neutrální (0), neboť se jedná o druh přeletující silnici I/52 ve značných výškách bez ohledu na přítomnost, resp. charakter či kompaktnost dřevinné vegetace hráze Střední nádrže.

Celkově lze vlivy záměru na populaci husy velké (*Anser anser*), husy polní (*Anser fabalis*) a husy běločelé (*Anser albifrons*) v PO Střední nádrž VDNM vyhodnotit při zachování principu předběžné opatrnosti jako neutrální (0), neboť se jedná o druhy hus přeletující silnici I/52 ve značných výškách bez ohledu na přítomnost, resp. charakter či kompaktnost dřevinné vegetace hráze Střední nádrže.

Celkově lze vlivy záměru na společenstvo vodních ptáků v PO Střední nádrž VDNM vyhodnotit jako neutrální (0), resp. při zachování principu předběžné opatrnosti vzhledem k relativně nízkým přeletům některých druhů vodních ptáků (např. racci) nad prostorem silnice I/52 až jako mírně negativní (-1) (vlivem částečného umocnění mezernatosti dřevinné vegetace hráze Střední nádrže, která působí jako bariéra pozitivně působící na bezpečnou letovou výšku druhů).

Hodnocení vlivů záměru na celistvost lokality

Celistvost PO (ekologická integrita) je chápána jako schopnost udržování kvality lokality z hlediska naplňování jejích ekologických funkcí ve vztahu k předmětům ochrany. V dynamickém pojetí jde o schopnost ekosystémů nadále fungovat způsobem, který umožňuje zachování předmětů ochrany ve stavu příznivém z hlediska ochrany. Tento pojem je nutno chápat v širokém smyslu jako integritu nejen topografickou či geografickou, ale též časovou, populační apod.

Všechny dotčené předměty ochrany PO Střední nádrž VDNM budou realizací (výstavbou i provozem) záměru cyklostezky ovlivněny nanejvýše mírně negativně, spíše však vůbec (viz výše). Vlivy budou působit na hranici PO, mimo hlavní místa výskytu dotčených druhů. Realizací záměru PO Střední nádrž VDNM neztratí schopnost naplňovat ekologické funkce, které podmiňují existenci a prosperitu předmětů ochrany. Nelze proto předpokládat narušení celistvosti PO.

4.2 Hodnocení kumulativních vlivů

V rámci kumulativních vlivů je nutno zmínit zejména skutečnost plánované výstavby záměru dálnice D52, která by měla v území funkčně a v zásadě i místně nahradit stávající silnici I/52. Z dálnice D52 propojující Brno a Vídeň zbývá dostavět úsek dlouhý cca 23,1 km mezi Pohořelicemi a st. hranicí ČR/Rakousko na k.ú. Mikulova. Úsek přechodu Novomlýnských nádrží, označovaný jako tzv. stavba 5205, je v rámci výstavby předpokládán jako poslední. Vzhledem k vysokým dopravním intenzitám na

silnici I/52 a cykloturistické atraktivitě území skýtající mnoho možností i pro rodiny s dětmi je v posledních letech stále častěji akcentována nutnost zajištění bezpečného cykloturistického propojení, nehledě na výstavbu dálnice D52. Dle vývoje přípravy dálnice D52 je zcela zřejmé, že pokud dojde k výstavbě v úseku přechodu Novomlýnských nádrží, pak jediné směrem do Horní nádrže, tzn. nebude rozšířen stávající rozsah zásahu technického prvku komunikace směrem do Střední nádrže, která je z především hlediska ornitologického jednoznačně nejvýznamnější. I v případě realizace dálnice D52, která by měla bezpochyby o několik let zaostávat za realizací cyklostezky, by nebylo nutné jakkoliv zasahovat do cyklostezky, která by v území nadále plnila svoji funkci. Záměr dálnice D52 blíže neřeší cykloturistické propojení mezi levým a pravým břehem Dyje, resp. ve stanovisku EIA k tomuto záměru (ze dne 13. 5. 2005, č.j. 4061/OPVI/05) je v podmínce č. 68, která se věnuje právě přechodu Novomlýnských nádrží, uvedeno: „...zároveň řešit vhodné převedení stezky pro pěší a cyklisty při zachování podmínek vhodných pro pěší turistiku a cykloturistiku (splnění platných hlukových limitů pro místa sloužící rekreaci)“. Nehledě na uvedené je z analýz dopravně-bezpečnostních hledisek zřejmé, že potřeba cyklostezky je dána již stávajícím problematickým a v mnoha ohledech i nebezpečným stavem, proto bylo rozhodnuto o stavbě cyklostezky jako samostatné komunikace bez vazby na stavbu D52 5205.

Stejně jako v případě záměru cyklostezky i záměr dálnice D52 řeší obdobné dopady zásahu vzhledem k územím soustavy Natura 2000 či přírodní rezervaci, přičemž obecně je možné konstatovat, že ve vztahu k ochraně ptáků před kolizemi s dopravou i ve vztahu k migrační prostupnosti území pro vydru říční může při volbě vhodného technického řešení (neprůhledné nebo jen částečně průhledné zábrany, resp. vydrochody) po realizaci dálnice D52 v území k jistému, v některých ohledech i významnému zlepšení stávající situace. Kumulativní vlivy záměru cyklostezky se záměrem dálnice D52 jsou tedy vyloučeny, resp. zejména vzhledem k migrační prostupnosti znamená záměr cyklostezky významná pozitiva, kterých by jinak bylo pravděpodobně dosaženo až v případě realizace dálnice D52 v úseku přechodu Novomlýnských nádrží.

Za zmínku stojí rovněž aktuální problém havarijního stavu mostního objektu přes přelivný objekt mezi Horní a Střední nádrží, jehož oprava je nyní vlastníkem (ŘSD ČR) plánována – probíhají projekční přípravy, přičemž zejména přijatelnosti vlivů ve fázi výstavby bude rovněž nutné věnovat pozornost (mj. vzhledem k předpokládanému zásahu části dřevinné vegetace návodní strany hráze Střední nádrže v úseku severně od přelivného objektu). Potenciálně zde tedy může dojít k dílčímu umocnění mezernatosti dřevinné vegetace hráze Střední nádrže, která působí jako bariéra pozitivně působící na bezpečnou letovou výšku některých ptačích druhů. Technické řešení opravy mostu bude rovněž podléhat posouzení věcně a místně příslušného orgánu; v ideálním případě by výstavby záměru cyklostezky měla být koordinována s opravou mostního objektu.

Analýzou databáze informačního systému EIA (www.cenia.cz) a příslušné územně plánovací dokumentace nebyly na území České republiky zjištěny žádné další realizované nebo připravované záměry ovlivňující území dotčené záměrem.

4.3 Možné přeshraniční vlivy

Charakter záměru a jeho vzdálenost od státní hranice (nejblíže se nachází státní hranice s Rakouskem – cca 9 km jižně od záměru) vylučuje jakýkoli přeshraniční vliv na tamní EVL nebo PO.

5 ZÁVĚR

Na základě posouzení vlivů záměru **Cyklostezky umístěné při silnici I/52 na straně střední nádrže vodního díla Nové Mlýny** na území soustavy Natura 2000 lze konstatovat, že realizace tohoto záměru bude znamenat přímý zásah území v oblasti hranice **PO Střední nádrž VDNM**, kde bude cyklostezka vedena v patě návodní strany hráze Střední nádrže. Kromě vlastního/přímého zásahu okraje území PO, spojeného s kácením zdejší dřevinné vegetace, lze identifikovat zejména rušivé/nepřímé vlivy období výstavby záměru (rušivé vlivy způsobené hlukem, vibracemi, příp. světlem ze stavební činnosti) i období provozu záměru (rušivé vlivy způsobené hlukem či světlem, resp. obecně pohyb osob/cyklistů a turistů či pohyby vozidel správce cyklostezky a zejména správce vodního díla Nové Mlýny). Kácení dřevinné vegetace dílčím způsobem/lokálně změni charakter a míru kompaktnosti dřevinné vegetace návodní strany hráze (posun směrem k větší otevřenosti prostoru), přičemž však v území nevznikne stav zcela nový, neboť již ve stávajícím uspořádání existují úseky, kde mezi silnicí I/52 a vodní hladinou Střední nádrže k bariérovému působení vegetace nedochází. V těchto ohledech je pro zmírnění vlivů záměru cyklostezky v rámci technického řešení záměru zakomponováno ohumusování nového zemního tělesa cyklostezky směrem do Střední nádrže, kde by se následně měly uchytit nové dřeviny a spontánní sukcesí směřovat k obdobným vegetačním formacím, jaké se na březích vyskytují již nyní.

Záměr bude mít velmi pravděpodobně neutrální vliv na všechny předměty ochrany PO Střední nádrž VDNM, resp. při zachování principu předběžné opatrnosti nejvýše mírně negativní vlivy na dva předměty ochrany **PO Střední nádrž VDNM – rybák obecný (*Sterna hirundo*) a vodní ptáci v počtu vyšším než 20 000 jedinců** – vlivem částečného umocnění mezernatosti dřevinné vegetace hráze Střední nádrže, která působí jako bariéra pozitivně působící na bezpečnou letovou výšku druhu rybáka obecného, resp. některých druhů vodních ptáků nad prostorem silnice I/52. V případě dalších čtyř předmětů ochrany PO Střední nádrž VDNM – **orel mořský (*Haliaeetus albicilla*)**, **husa velká (*Anser anser*)**, **husa polní (*Anser fabalis*)** a **husa běločelá (*Anser albifrons*)** – lze i při zachování principu předběžné opatrnosti konstatovat vlivy neutrální, neboť se jedná o druhy přeletující silnici I/52 ve značných výškách bez ohledu na přítomnost, resp. charakter či kompaktnost dřevinné vegetace hráze Střední nádrže. Celistvost PO Střední nádrž VDNM nebude realizací záměru ohrožena.

Záměrem nebudou dotčeny žádné jiné lokality soustavy Natura 2000.

V případě **vydry říční (*Lutra lutra*)**, která je předmětem ochrany v **ELV Mušovský luh**, lze očekávat významně pozitivní efekt realizace záměru vzhledem k zakomponování některých opatření do záměru cyklostezky, která neznamenaají zmírnění vlivů vlastního „nového“ záměru cyklostezky, nýbrž znamenaají zmírnění vlivů negativního působení stávajících prvků v krajině (zejména silnice I/52).

Na základě těchto zjištění je možné vyloučit významný negativní vliv záměru Cyklostezky umístěné při silnici I/52 na straně střední nádrže vodního díla Nové Mlýny na území, předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000 a jejich celistvost v důsledku realizace záměru.

Brno, červenec 2018

RNDr. Jiří Zahrádka, Csc.

POUŽITÉ ZDROJE

Legislativní podklady

- [1] Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.
- [2] Směrnice Rady 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků.
- [3] Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.
- [4] Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění.
- [5] Nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit, ve znění nařízení vlády č. 73/2016 Sb.
- [6] Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zák. č. 114/1992 Sb., v platném znění.

Ostatní podklady

- [7] Anonymus (2000): Managing NATURA 2000 sites: The provisions of Article 6 of the 'Habitats' Directive 92/43/EEC.
- [8] Anonymus (2001): Assessment of plans and projects significantly affecting Natura 2000 sites: Methodological guidance on the provisions of Article 6(3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC
- [9] Anonymus (2007): Guidance document on Article 6(4) of the 'Habitats Directive' 92/43/EEC: Clarification of the concepts of alternative solutions, imperative reasons of overriding public interest, compensatory measures, overall coherence, opinion of the commission.
- [10] Culek M. (1996): *Biogeografické členění České republiky*. I. díl. - Praha, Enigma, 347 pp.
- [11] Culek M. [ed.] (2005): *Biogeografické členění České republiky*. II. díl. - Praha, AOPK ČR, 589 pp.
- [12] Demek J. & Mackovčin P. et al. (2006): *Zeměpisný lexikon ČR: Hory a nížiny*. 2. vyd. - Brno: AOPK ČR. 582 pp.
- [13] Ekopontis, s.r.o. (2015): Screening report vlivů záměru rychlostní silnice R52 na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000; R52 5206 Podklady pro vydání stanovisek EIA v souvislosti s novelou zák. č. 100/2001 Sb.
- [14] Ekopontis, s.r.o. (2017): Screening report vlivů záměru rychlostní silnice R52 na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000.
- [15] HBH Projekt spol. s.r.o. (2009): Biologický průzkum. Rychlostní silnice R52, stavba 5205 Ivaň – Perná. Podklady pro IČ.

- [16] Hlaváč, V., Poledník, L., Poledníková, K. Šíma, J. & Větrovcová, J. (2011): Vydra a doprava; Příručka k omezení negativního vlivu dopravy na vydru říční. metodika AOPK ČR.
- [17] Hora J., Brinke T., Vojtěchovská E., Hanzal V., Kučera Z. [eds.] (2010): Monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích a ptačích oblastí v letech 2005 - 2007. 1. vydání. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 320 pp.
- [18] Hudec K., Šťastný K et al. (2005): Fauna ČR:Ptáci 2 (2., přepracované vydání). Academia, Praha, 1208 pp.
- [19] Hudec K., Šťastný K. et al. (2011): Fauna ČR: Ptáci 3 (2., přepracované vydání). Academia, Praha, 1192 pp.
- [20] Chvojková E., Volf O., Kopečková M., Hummel J., Čížek O., Dušek J., Březina S. & Marhoul P. (2011): Příručka k hodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000. Praha: Ministerstvo životního prostředí.
- [21] Macháček P., Chytil J. & Šebela M. (2012): Ptáci vodního díla Nové Mlýny. Muzeum Komenského v Přerově pro Ministerstvo životního prostředí České republiky.
- [22] MŽP ČR (2006): Postup posuzování vlivů koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti. Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí, částka 2
- [23] MŽP ČR (2007): Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Věstník MŽP, částka 11.
- [24] Neuhauslová-Novotná, Z. (1998): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky: textová část. Praha, Academia.
- [25] Šťastný K., Bejček V., Hudec K. (2006): Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001–2003. Aventinum, Praha.
- [26] WELL Consulting, s.r.o., Ekopontis, s.r.o. & HBH Projekt spol. s r.o. (2015): Detailní migrační studie. R52 5206 Perná-st. hranice ČR/Rakousko, Podkladové studie pro upravená ÚŘ.

Internetové zdroje

- [27] www.biomonitoring.cz
- [28] www.cenia.cz
- [29] www.mapy.nature.cz
- [30] www.natura2000.cz
- [31] www.portal.nature.cz